

ORTA MH. MALTEPE CD. ALBA SAN. SİTESİ NO:12C/108
BAYRAMPAŞA İSTANBUL

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PROSEDÜRÜ

2024

İÇİNDEKİLER

1. AMAÇ	4
2. KAPSAM.....	4
3. MEVZUAT GEREKLİLİKLERİ.....	4
4. SORUMLULUKLAR	4
5. UYGULAMA.....	4
5.1 <i>Yüklenici Üst Yönetiminin Görevleri</i>	5
5.2 <i>İSG Uzmanı Görevleri</i>	7
5.3 <i>İşyeri Hekiminin Görevleri</i>	10
5.4 <i>İşçi Temsilcisinin Görevleri.....</i>	12
5.5 <i>Sağlık Personeli Görevleri</i>	14
5.6 <i>İSG Uzmanı Rutin Saha Ziyaretleri.....</i>	15
5.7 <i>Sağlık Taramaları ve Muayene İşlemleri</i>	15
5.8 <i>İşyeri Hekimi, Sağlık Personeli Rutin Saha Ziyaretleri</i>	17
5.9 <i>Risk Analizi Çalışması</i>	18
5.10 <i>Eğitim.....</i>	19
5.10.1. <i>Eğitmenler ve Eğitim Kurumları</i>	20
5.10.2. <i>Temel Eğitim Konuları ve İçerikleri</i>	21
5.10.3. <i>Eğitim Kayıtları</i>	23
5.10.4. <i>Eğitim Etkinliğinin Tespiti ve Değerlendirilmesi</i>	23
5.10.5. <i>Eğitimlerin Planlanması</i>	24
5.10.6. <i>TOOLBOX (İŞ BAŞI) Eğitimleri.....</i>	24
5.11 <i>Kişisel Koruyucu Donanımlar</i>	25
5.11.1. <i>Kişisel Koruyucu Donanım Standartları.....</i>	27
5.11.2. <i>Uygunsuzluk Yönetimi.....</i>	32
5.12 <i>Personellerin İSG Kurallarına Aykırı Tavrı ve Davranışlarının Tespiti.....</i>	32
5.12.1. <i>İSG konusunda ciddiyetsiz davranış, sözlü ikaza karşı mukavemet durumu;.....</i>	33
01- <i>Yazılı kurallara aykırılık tespiti;</i>	33
02- <i>Uygun olmayan cihaz, ekipman kullanımı;</i>	33
03- <i>Yetkisiz kişilerin çalışma sahasına girişi;</i>	34

5.12.2.	Uygunsuzluk Durumların Takip ve Kontrolü.....	34
5.13	<i>Acil Durumlara Hazırlık</i>	35
5.13.1.	Tatbikatların Planlanması	35
5.13.2.	Tatbikatların Kayıt Altına Alınması	36
5.13.3.	ADME (Acil Durum Müdahale Ekipleri)' nin Belirlenmesi ve İlan Edilmesi.....	36
a)	Yangına Müdahale Ekipleri:.....	36
b)	İlk Yardım Ekipleri:	37
c)	ADME' lerin Duyurulması	38
5.14	<i>Personel İletişimi</i>	38
5.15	<i>Ziyaretçi Kabulü</i>	38
5.16	<i>Kullanılan Cihaz/Ekipmanların Kontrolleri</i>	39
5.17	<i>Basınçlı Ekipmanlar</i>	40
5.18	<i>Kaldırma Cihaz/Ekipmanları</i>	41
5.19	<i>Yangın İhbar Sistemleri ve Tüpleri</i>	41
5.19.1.	Yangın Söndürme Tüpleri	41
5.19.2.	Yangın Söndürme tüp çeşitleri ve özellikleri Kuru Kimyevi Tozlu Söndürücüler;	42
5.19.3.	Yangın Tespit, İhbar Sistemleri.....	44
5.19.4.	Sabit Cihazlar	45
5.20	<i>Mobil Elektrikli Cihazlar</i>	45
5.21	<i>Elektrik Sistem Kontrolleri</i>	46
5.21.1.	Elektrik Pano/Tabloların Kontrolleri	46
5.21.2.	Topraklama Sistemi	47
5.21.3.	Elektrik Sistemi Genel Muayenesi	49
5.21.4.	Jeneratör Kontrolleri.....	49
5.22	<i>Çevresel Koşullara İlişkin Ölçümler</i>	49
5.22.1.	Saha Aydınlatma SeviyelerininTespiti;	49
5.22.2.	Gürültü Seviyesi Tespiti.....	50
5.22.3.	Sıcaklık/Nem Ölçümleri	51
5.22.4.	Hava Kalitesi Ölçümleri.....	51
5.22.5.	Kişisel Maruziyet Ölçümleri	52
5.23	<i>Çalışma Sahası Uygunluk Kontrolleri</i>	52
5.24	<i>Geçici Görevlendirme</i>	53
5.25	<i>Personel Uygunluk Kontrolleri</i>	53

<i>Sahalarda Tesis Edilecek Uyarı Levhaları ve Etiketleri</i> ²	54
5.26	
5.26.1. Emir İçerikli Uyarı Levha/Etiketleri:	55
5.26.2. Uyarı İçerikli Uyarı Levha/Etiketleri:	57
5.26.3. Tehlike Bildirimi İçerikli Uyarı Levha/Etiketleri:.....	58
5.26.4. Bilgilendirme Amaçlı Uyarı Levha/Etiketleri:.....	59
5.26.5. Bilgilendirme Amaçlı Uyarı Levha/Etiketleri:	59
5.27 <i>İş Kazası Sonrası Yapılması Gerekenler</i>	59
5.27.1. Kaza Sonrası Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	61
5.28 <i>Aylık Raporlar</i>	62

1. AMAÇ

Firma , yapacağı imalat, montaj ve servis faaliyetleri esnasında, İş Sağlığı ve Güvenliği mevzuatına uygun dokümanlar hazırlayacak ve saha çalışmalarını da bu kapsamda uyumlu hale getirecektir.

2. KAPSAM

Bu prosedür, tüm çalışanları kapsamaktadır.

3. MEVZUAT GEREKLİLİKLERİ

- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

4. SORUMLULUKLAR

Tüm Firma çalışanları, bu prosedürün uygulanmasından sorumludur. Dokümanlar başta ulusal ve uluslararası mevzuat gerekleri ve sektörel iyi uygulama örnekleri dikkate alınarak hazırlanacaktır. **ÖZKAN TEKNİK EMNİYET MALZ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.** tarafından onaylanacak ve saha denetimlerinde bu prosedürdeki taahhütlere uyum denetlenecektir.

5. UYGULAMA

Firmanın hazırlayacağı İSG Yönetim Planı bunlarla sınırlı olmamak üzere aşağıda verilen İSG Yönetimi Prosedüründeki ana başlıkları kapsayacaktır:

5.1 Firma Üst Yönetiminin Görevleri

ÖZKAN TEKNİK EMNİYET MALZ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.'ye bağlı üst yöneticilerinin görevleri, bunlarla sınırlı olmamak üzere aşağıda verilmektedir:

- Firma yapacağı iş kapsamında kendi çalışanlarına karşı İşveren durumundadır.
- Sağlıklı ve güvenli çalışma ortamını sağlamak amacıyla; iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini belirlemek, uygulanmasını sağlamak, izlemek, denetlemek ve geliştirmek, iş kazası ve meslek hastalıklarını önlemek, işçilere ilkyardım ve acil müdahale ile önleyici ve koruyucu sağlık ve güvenlik hizmetlerini vermekle yükümlüdür. Bu kapsamda İSG Uzmanı, İşyeri hekimitarafından kendisine iletilen her türlü yazılı evrakı incelemek, belirlenen aksiyonları yerine getirmek itiraz ettiği hususlara ilişkin yazılı geri dönüş yapmakla yükümlüdür.
- İşçilerin sağlığını ve güvenliğini korumak için mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dahil gerekli her türlü önlemi almak, organizasyonu yapmak, araç ve gereçleri sağlamaktan sorumludur.
- Sağlık ve güvenlik önlemlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun sürekli iyileştirilmesi amaç ve çalışması içinde olacaktır.

Sağlık ve güvenliğin korunması ile ilgili önlemlerin alınmasında aşağıdaki genel prensiplere uyacaktır:

- İSG Uzmanı tarafından gerçekleştirilen Risk analizi çalışması sonrasında ortaya çıkan RİSK ANALİZİNİ incelemek, uygun görmediği kısımlara ilişkin yazılı geri dönüş sağlamak, bütünü uygun görmesi halinde onaylamak,
- RİSK ANALİZİNDE belirtilen önlemlerin yerine getirilmesini sağlamak,
- Risklerle kaynağında mücadele edilmesi, İşin mümkün olduğu seviyede, kişilere uygun hale getirilmesi için, özellikle çalışma sahalarının tasarımında, iş ekipmanları, çalışma şekli ve metotlarının seçiminde özen gösterilmek, bu konuya ilişkin çalışan görüşlerinin toplanmak ve değerlendirilmek,

- Mümkün olması halinde; tehlikeli olan cihaz, ekipman ve proseslerin, tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanlarla değiştirilmesi için gerekli faaliyetleri gerçekleştirmek,
- Toplu korunma önlemlerine, kişisel korunma önlemlerine göre öncelik verilmesi hususunda İSG Uzmanı tarafından belirlenen aksiyonların hayata geçirmek,
- Bütün çalışanların İSG departmanına gereken saygıyı göstermesi hususunda bilgilendirilmesini sağlamak,
- İSG çalışmalarına muhalefet gösteren çalışanların ihtar edilmesi, ihtar sonrasında uygunsuz davranışların devam etmesi halinde işten çıkarmanın gerçekleştirilmesi hususunda gerekenlerin yapılmasının sağlamak,
- Bir çalışana; herhangi bir görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden uygunluğunu gözetmek, bu hususta İSG departmanından bilgi talep etmek ve yasal yükümlülükler çerçevesinde hareket etmek, bu kapsamda İşyeri Hekimi bilgisi dahilinde hazırlanan SAĞLIK TARAMA/MUAYENE FAALİYETLERİ UYARI FORMUNUN gereklerini yerine getirmek,
- İşyeri Hekimi tarafından talep edilen detaylı sağlık taramaları ile ilgili olarak çalışanları yönlendirmek, yaptıkları işler için gerekli görülen aşılardan gerçekleştirilmesini sağlamak,
- Kaza durumunda İSG uzmanı tarafından hazırlanan KAZA RAPORUNU incelemek, uygunsuz gördüğü hususlara ilişkin yazılı geri dönüş yapmak, aksi halde KAZA RAPORUNU onaylamak,
- İSG Departmanı tarafından bildirilen eğitim, test, muayene vb. hususlara ilişkin planlara uygun hareket etmek, çalışanların söz konusu organizasyonlara eksiksiz katılımlarını sağlamak,
- Yeni işe alınan, işten çıkarılan personellere ilişkin İSG departmanının derhal bilgilendirilmesini sağlamak,
- Geçici görevlendirilen personeller için GEÇİCİ GÖREVLENDİRME FORMUNU düzenlemek ,
- Mesleki eğitimlere ilişkin İSG birimi tarafından tespit edilen eksikliklerin giderilmesi için planlama yapmak, planı İSG birimine iletme ve plan dahilinde gerekli çalışmaları gerçekleştirmek,
- Yeni teknolojinin planlanması ve uygulanması sırasında, seçilecek iş ekipmanının çalışma ortam ve koşullarına, işçilerin sağlığı ve güvenliğine etkisi konusunda İSG Departmanı ile istişarede bulunmak,
- Ciddi tehlike bulunduğu bilinen özel yerlere sadece yeterli bilgi ve talimat verilen işçilerin girebilmesi için uygun önlemleri almak, bu hususta İSG Departmanı uyarılarını dikkate almak,

- İş Güvenliği birimi tarafından tespit edilen alt işverenler ile ilgili uygunsuzluklar için, hazırlanan uyarı ikaz yazılarının alt işverenlere yazılı tebliğini yapmak,
- Kurul toplantılarına katılmak ve İSG sistem başarısını değerlendirmek,
- İSG departmanı tarafından tespit edilen uygunsuzluklara ilişkin hazırlanan İSG UYGUNSUZLUK TUTANAKLARINI incelemek, uygun bulmadığı hususlara ilişkin düşüncelerini yazılı bir biçimde bildirmek, aksi halde belirlenen Düzeltici faaliyetlere ilişkin aksiyonları yerine getirilmesini sağlamak,
- İSG Uzmanı tarafından bildirilen iş durdurmaları değerlendirmek ve karar almak,
- İSG Departmanı tarafından hazırlanan ve kendisine iletilen raporları incelemek,

İşverenin iş sağlığı ve güvenliği konusunda yetkili OSGB' den hizmet alması bu konudaki sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

5.2 İSG Uzmanı Görevleri

İSG Uzmanının görevleri;

- Yapılan çalışmaların iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak,
- Faaliyetlere ilişkin genel ve yapım metotları bazında risk analizi çalışmalarını, İşyeri Hekimi ve yapım metotlarına ilişkin uzman kadrolar eşliğinde yapmak,
- Hazırladığı risk analizlerinin gerekli birimlere iletilmesini ve anlaşılmasını sağlamak. Çalışmaların risk analizleri içinde belirtilen önlemler dahilinde gerçekleştirilmesini sağlamak,
- Hazırlanan risk analizlerini kaydetmek ve takip etmek,
- İşin ve işyerinin özelliklerine uygun olarak tehlikeleri kaynağında yok etmeye yönelik tedbirlere öncelik vererek; gerekirse ölçümlere dayalı değerlendirme yapmak, alınması gerekli güvenlik önlemleri konusunda, çalışanların veya temsilcilerinin görüşünü de alarak üst yönetime önerilerde

bulunmak ve uygulamaların takibini yapmak,

- İşyerinde yapılacak periyodik kontrol, bakım ve ölçümleri planlamak ve gerçekleştirilmesini sağlamak.
- Risk değerlendirme sonuçlarını da dikkate alarak, ani veya yakın tehlike durumları ve kazaların potansiyelini tanımlayan ve bunlara ilişkin risklerin nasıl önleneceğini gösteren acil durum planlarını hazırlamak ve gerekli tatbikatların yapılmasını sağlamak,
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu toplantılarına katılmak, kurula işyerinin sağlık ve güvenlik durumu ile ilgili bilgi vermek ve önerilerde bulunmak,
- İşyerinin sağlık ve güvenlik durumunu, işyerinde olabilecek kaza ve meslek hastalıklarını, işyeri hekimi ile değerlendirmek ve değerlendirme sonuçlarına göre önleyici faaliyet planlarını yapmak ve uygulanmasını sağlamak,
- İşyerinde meydana gelen kaza veya meslek hastalıklarının tekrarlanmaması için inceleme ve araştırma yaparak mevcut uygunsuzlukları tespit etmek, kazalardan sonra KAZA RAPORU tutmak, kök neden analizi yaparak uygun düzeltici faaliyetlere karar vermek ve bu kapsamda uygun planlama yaparak söz konusu düzeltici faaliyetlerin hayata geçirilmesini sağlamak,
- İşyerinde İSG kapsamında yapılan inceleme ve araştırmalar için yöntemler geliştirmek, bu yöntemlerle ilgili çalışanları bilgilendirmek.
- İşyerine yeni bir sistem kurulması veya makine ya da cihaz alınması halinde; kurulacak sistem veya alınacak makine ya da cihaz ile ilgili olarak risk değerlendirmesi yaparak, sağlık ve güvenlik yönünden aranan özellikleri belirlemek ve bu özelliklere uygun sistemin kurulması, makine veya cihazın alınması için ilgili birimleri bilgilendirmek,
- İşyerinde sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının oluşturulması ve geliştirilmesi amacıyla verilecek eğitimin kimlere verileceği, kapsamı, kimlerin vereceği, süresi ve eğitimin sürekliliğinin sağlanması konusunda Yüklenici Yönetimine önerilerde bulunmak.
- İş bu prosedür içinde belirtilen eğitimleri çalışanlara vermek, verilmesini sağlamak. Eğitime katılan personelleri kaydetmek,
- Ciddi tehlike arz eden [RİSK ANALİZİ ÇALIŞMASI – TEHLİKELİ, ÇOK TEHLİKELİ BÖLGE] kusurların tespiti halinde Üst Yönetim bilgisi dahilinde işi durdurmak. Kusurların giderilmesini sağlamak, denetlemek ve çalışmanın yeniden başlayabilmesi için onay vermek,
- Rutin saha kontrollerine çıkmak, uygunsuz durumları tespiti için çalışmak, tespit durumunda gerekli aksiyonları belirlemek ve kayıt altına almak. Yılda asgari bir kez bu konuya ilişkin analiz

çalışması gerçekleştirmek,

- İş sağlığı ve güvenliği hususunda uyulması gereken yasal mevzuatı belirlemek, revizyonları takip etmek, revizyonlar sonrası gerekli aksiyonlara karar vermek, uygulamak ve uygulatmak.
- Çalışan personellerin İSG sürecine katılımının sağlanması için metotlar belirlemek ve hayata geçirmek. Bu kapsamda temel uygulama kabul edilen, personelin ÖNERİ/ŞİKAYET 'lerinin oluşturulmasını sağlamak ve alınacak iyileştirici aksiyonları belirlemek ve uygulanmak,
- Çalışanlar tarafından oluşturulan ÖNERİ/ŞİKAYET' leri incelemek, uygun ve uygun olmayan kayıtları birbirinden ayırmak, hiçbir kaydın kaybolmasına izin vermeyecek şekilde ayrı klasörlerde muhafaza etmek, düzeltme, önlem ihtiyacı doğuran kayıtlara ilişkin uygun DÖF sürecinin başlatılmasını sağlamak.
- Sahada kullanılan kaldırma cihaz ve ekipmanlarının bakım ve kontrollerinin uygun biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak. Bu süreci kaydetmek, kontrollere ilişkin rapor ve formları temin etmek ve uygun biçimde muhafazasını sağlamak.
- Sahada kullanılan basınçlı ekipmanların bakım ve kontrollerinin uygun biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak. Bu süreci kaydederek gerçekleştirmek. Kontrollere ilişkin rapor ve formları temin etmek ve uygun biçimde muhafazasını sağlamak.
- Sahada kullanılan yangın söndürücülerin saha için yeterli olup olmadıklarını, bakım ve kontrollerinin uygun biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak ve kayıt altına almak,
- Çalışan personellerin işe uygunluklarını kontrol etmek, güncel durumu kaydetmek,
- İş sağlığı ve güvenliğinin tesisi sürecinde kullanılan cihazların kalibrasyon raporlarının maksimum 1 yıllık periyotlar dahilinde temin ve muhafaza etmek,
- Elektrik tesisatlarına ilişkin topraklama sistemlerinin uygunluğunu kontrol etmek kayıt altına almak.
- Elektrik dağıtım panoları ve elektrikli cihazlara ilişkin kontrolleri ELEKTRİK SİSTEMİ KONTROL METOTLARI başlığı altında belirtilen yöntem dahilinde gerçekleştirmek,
- Açılan düzeltici ve önleyici faaliyetlere ilişkin durumları takip etmek,
- Sabit ekipmanların kontrol ve bakımlarının uygun biçimde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini firma güncel demirbaş listeleri üzerinden kontrol ve takip etmek.
- Sahada kullanılan iş makinelerinin ve araçların bakım ve kontrollerinin uygun biçimde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini takip ve kontrol etmek.
- İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin istatistiksel çalışmalar yapmak ve sonuçları Üst Yönetim ile

paylaşmak,

- Çalışma sahasının; İş sağlığı ve güvenliği kapsamında uygunluğunu denetlemek ve raporlamak.
- Çalışan yaşam alanlarının uygunluğu ile ilgili durumları yerinde kontrol etmek, değerlendirmek, gerekli ilaçlama ve testlerin mevzuata uygun biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak ve süreci kayıt altına almak.
- Çalışanların acil durumlara karşı hazır bulunmalarının tesisi için gerekli konularda tatbikatların gerçekleştirilmesini sağlamak ve bunların kayıtlarını tutmak,
- Gerçekleştirilen tatbikatları listelemek,
- Gerekli durumlarda (yasal kriterler) çalışma sahaları içinde yeterli sayıda ilk yardımcının mevcudiyetini, güncel personel sayıları ve çalışma lokasyonlarını dikkate alarak sağlamak,
- Aylık rutin kontroller yapmak ve kayıt altına almak,
- Sahada kullanılacak uyarıcı etiket ve levhaların yeterli sayıda ve uygun konumlarda tesisini sağlamak. Sürece ilişkin kurallar ve tasarımlar TEHLİKE İKAZ LEVHA VE ETİKETLERİ başlığı altında tanımlanmıştır.
- İş bu prosedür içinde tanımlanan her türlü aksiyonun uygun bir biçimde yerine getirilip getirilmediğini denetlemek, eksiklikleri tespit etmek ve uygun aksiyonların belirlenerek hayata geçirilmesini sağlamak.

5.3 İşyeri Hekiminin Görevleri

Yüklenici İş Yeri Hekiminin görevleri;

- Çalışanların işe giriş ve periyodik muayenelerini gerçekleştirmek ve SAĞLIK RAPORU marifeti ile kaydetmek,
- Periyodik muayeneleri takip ve kayıt etmek ve listede belirtilen geçerlilik süreleri dolmadan en az 10 iş günü önce muayene planlamasını yapmak,
- İş sağlığı ve güvenliği kuruluna katılarak çalışma ortamı ve çalışanların sağlığının gözetimi ile ilgili gerekli açıklamalarda bulunmak, danışmanlık yapmak ve kurulda alınan kararların uygulanmasını izlemek,

- Özelliği olan çalışanları, gebe ve emzikli kadınları, on sekiz yaşından küçükleri, iki yaşından küçük çocuğu olan anneleri, meslek hastalığı veya şüphesi tanısı olanları, kronik hastalığı olanları, malul ve özürlüleri, alkolikleri, ilaç ve uyuşturucu bağımlılığı olanları, birden fazla iş kazası geçirmiş olanları yakın takip ve koruma altına almak,
- Sağlık nedeniyle üç haftadan uzun veya meslek hastalıkları veya iş kazaları nedeniyle veya sık tekrarlanan işten uzaklaşmalarda, işe dönüş muayenesi yapmak,
- Kronik hastalığı olanları daha sık aralıklarla muayene etmek, gerekli tetkiklerin gerçekleştirilmesi, koruyucu önlemlerin alınması hususunda gerekli işlemleri yapmak,
- Gerekli laboratuvar tetkikleri veredyolojik muayeneleri yaptırmak ve sonuçları değerlendirmek,
- İşyerinde ilk yardım ve kurtarma çalışmalarına katılmak, ilgili personelin eğitimini sağlamak,
- Bulaşıcı hastalıkların kontrolünü sağlayarak yayılmasını önleme ve aşılama organizasyonu organize etmek,
- İşyerinde kullanılan, tüketilen maddeleri kontrol ve izlemek için aralıklı olarak inceleme yaparak etmenleri belirlemek, değerlendirmek,
- Çalışma ortamı gözetimi ile ilgili olarak gerektiğinde ölçümler yapılmasını sağlayarak alınan sonuçları çalışanlar yönünden değerlendirmek,
- İşyerinin genel hijyen koşullarını devamlı izleyerek ve denetleyerek işyerindeki bütün birimlerin, çalışanların sağlığını koruyup geliştirecek biçimde düzenlenmesi, çalışana sağlıklı bir ortamda ve yürütülen işin gerektirdiği kaloriyi karşılayacak nitelikte yemek sunulması, içme suyu imkanı sağlanması, soyunma odaları ,banyo, lavabo ve tuvaletlerin bakımlı ve temiz olması ve genel temizlik donanımının temin edilmesi ve sürdürülmesi için gereğini yerine getirmek,
- Gerçekleştirilen ilaçlama faaliyetlerine ilişkin raporları kontrol etmek, uygunluğu ve yeterliliği hususunda hüküm vermek,
- İçme suyu analiz raporlarını incelemek, uygunsuzluk tespiti içeren raporlara ilişkin düzeltici aksiyonları belirlemek,
- İş ve çalışanın uyumunu sağlamak için çalışanların sağlığının, yapılan iş ve işlemler ile çalışma ortamındaki çeşitli stres faktörlerinden olumsuz yönde etkilenmesi olasılığına karşı inceleme ve araştırmalar yapmak,
- Meslek hastalığı veya şüphesi tanısı alan çalışanların izleme ve kontrolünü yapmak,

- İşyerinde meslek hastalığı veya meslek hastalığı şüphesi tanısı olanların çalıştığı ortamda ve çalışanlarla ilgili inceleme yapmak,
- Herhangi bir hastalık veya kaza ya da periyodik muayene sonrasında, eski işinde çalışması sakıncalı bulunan çalışanın, mevcut sağlık durumuna uygun bir işte çalıştırılmasını sağlamak ve bu duruma ilişkin aksiyonları takip ve kontrol etmek,
- İş kazasına uğrayan ya da meslek hastalığına tutulan çalışanların rehabilitasyonu konusunda yapılması gerekenleri belirlemek, yazılı hale getirmek ve Üst Yönetime bildirmek. Üst Yönetime iletilen aksiyonların yerine getirip getirmediğini takip ve kontrol etmek.
- Eski hükümlü, malul ve özürlülerin işlerine uyumlarını sağlamak,
- İşyeri yöneticilerine, iş sağlığı ve iş güvenliği birimine, çalışanlara ve temsilcilerine genel sağlık konularında eğitim vermek. Verdiği eğitimleri kayıt altına almak. Bu kapsamda yapılan planlamave fiili durumu kaydetmek,
- Çalışanların, zamanlarını etkin ve verimli biçimde değerlendirmeleri için eğitici, kültürel ve sportif etkinliklerle zenginleştirilmiş dinlenme imkânı sağlayacak aksiyonları belirlemek ve Üst Yönetimi belirlenen aksiyonların yerine getirilmesi hususunda bilgilendirmek,
- Kendi sorumluluğunda yer alan işlere ilişkin mevzuatın güncelliğini takip ve kontrol etmek. Revizyon durumunda İSG Birimini bilgilendirmek, gerekli aksiyonların alınmasını sağlamak.

5.4 İşçi Temsilcisinin Görevleri

İşçi temsilcisi/temsilcileri çalışanlar tarafından seçilecektir. İşçi temsilcileri İSG kuralları, kurul toplantıları ve görevleri hususunda İSG Uzmanı tarafından özel olarak eğitime tabi tutulacak ve etkinliği değerlendirilecektir. (6331 İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU MADDE 17 BÖLÜM 2)

İşçi temsilcisi/temsilcilerinin görevleri aşağıda listelenmiştir.

- İş Güvenliği Kurullarına katılmak,
- Diğer çalışanlarla İSG Birimi arasında iletişimi kolaylaştırmak,
- Diğer çalışanların istek, şikayet ve önerilerini İSG Birimine iletmek,
- Saha denetlemesi, risk değerlendirmesi vb faaliyetlere katılmak, önerilerde bulunmak, faaliyetlerin takipçisi olmak,

- İş güvenliği konularında örnek davranış sergilemek, çalışma arkadaşlarını bu konuda bilinçlendirmeye çalışmak,
- Risk analizleri sonucu belirlenen güvenlik önlemleri hususunda çalışma arkadaşlarını bilgilendirmek ve bilinçlendirmek,
- Çalışanları, yasal hakları konusunda bilinçlendirmeye çalışmak,
- Personelin ÖNERİ/ŞİKAYET ‘lerinin bilinçli bir şekilde yapılması hususunda İSG Uzmanına destek olmak,
- Çalışma sahasında gördüğü İSG kurallarına aykırı durum ve davranışları İSG Uzmanına bildirmek,
- Çalışan personellerin İSG Birim çalışanlarına ilişkin olumlu, olumsuz düşüncelerini İSG uzmanına bildirmek ve bu konuyla ilgili bilgilerini ve düşüncelerini kurul toplantılarında beyan etmek,
- Çalışmadan kaçınma hakkını kullanmak isteyen çalışanları bilgilendirmek, talebi İSG Uzmanına iletmek,
- İSG Uzmanı tarafından planlanan eğitimlere çalışanların hazır bir biçimde katılımını sağlamak, mazeret nedeniyle katılamayan çalışanları bildirmek,
- İş Yeri hekimi tarafından planlanan sağlık taraması ve/veya muayene faaliyetlerine çalışanların hazır bir biçimde katılımını sağlamak, mazeret nedeniyle katılamayan çalışanları bildirmek,
- Tatbikat organizasyonlarında İSG Uzmanına, İş Yeri Hekimine yardımcı olmak. Çalışanların tatbikatlara gereken ciddiyeti ve önemi vermelerini sağlamaya çalışmak,
- Saha uyarı/ikaz etiket, levhalarının yerleştirilmesi hususunda İSG Uzmanına yardımcı olmak.
- Yerleştirilen etiket, levhaların zarar görmemesini sağlamaya çalışmak, zarar gören etiket, levhaların değiştirilmesi hususunda İSG Uzmanından talep te bulunmak,
- Kullanımı yasaktır uyarı etiketlerini üzerinde bulunduran cihaz, ekipmanların kullanılmamasını sağlamak.

5.5 Sağlık Personeli Görevleri

Mevzuat kapsamında istihdam edilmesi gerekli görülen alanlara özeldir.

- İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin planlanması, değerlendirilmesi, izlenmesi ve yönlendirilmesinde işyeri hekiminin talimatları doğrultusunda çalışmak, veri toplamak ve elde ettiği verileri işyeri hekimi ile paylaşmak.
- İşçilerin sağlık ve çalışma öykülerini kayıt altına almak ve işyeri hekimi tarafından yapılan fiziki muayene sırasında hekime yardımcı olmak,
- Düzenlenen Sağlık raporlarına ilişkin verileri kaydetmek,
- İlk yardım hizmetlerinin organizasyonu ve yürütülmesinde işyeri hekimi ile birlikte çalışmak,
- Çalışma sahası hijyen, uygunluk denetim, kontrollerinde İşyeri Hekimi ile birlikte çalışmak,
- İşçilerin sağlık eğitiminde görev almak,
- Sağlık taraması, muayene planlarının takibini yapmak ve İşverene iletmek.
- Muayene faaliyetleri sonucu tespit edilen, sağlık durumları görevleri kapsamında uygun olmayan personellerin yazılı bildirimlerinin hazırlamak ve Üst Yönetime bildirmek.
- Muayene faaliyetleri sonucu tespit edilen, görevleri kapsamında koruyucu aşıya ihtiyacı olan personellere ilişkin İşyeri Hekimi bilgisi dahilinde aşı talep etmek ve Üst Yönetime bildirmek.
- İşyeri hekimi tarafından işveren bilgisi dahilinde planlanan eğitimlere ilişkin kayıtları hazırlamak ve işverene bildirmek,
- İşyeri hekimi tarafından planlanan eğitimlerde, katılımcılara ilişkin listenin kaydını tutmak,
- Yiyecek, içecek temin edilen tedarikçi firmalardan, yeterliliğe ilişkin sertifikaları talep ve temin etmek,
- Çalışan kıyafetlerinin çalışma şartları bağlamında uygun ve yeterli olup olmadığı hususunda kontroller yapmak ve İşyeri hekimini bu hususta bilgilendirmek,
- Sağlık çalışmalarına ilişkin hazırlanan, temin edilen kayıtların tamamının uygun biçimde dosyalanmasını ve muhafaza edilmesini sağlamak.

5.6 İSG Uzmanı Rutin Saha Ziyaretleri

İSG Uzmanı tarafından, çalışan güncel personel sayıları ve faaliyet alanına göre belirlenen tehlike sınıfı dikkate alınarak saha ziyaretleri planlayacaktır.

- İSG Uzmanı Rutin saha ziyareti sonrasında SAHA ZİYARET VE KONTROL FORMU dolduracaktır.
- İSG Uzmanı ONAYLI DEFTER mevcudiyetini kontrol edecek, İSG TAKİP/KONTROL LİSTELERİNİN hazırlanması hususunda, sorumlu yönetici/personelleri bilgilendirecektir. Rutin saha ziyaretlerinde onaylı defterİ (verilen bilgilerin doğruluğunu/güncelliğini) kontrol edecektir.

5.7 Sağlık Taramaları ve Muayene İşlemleri

6331 İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU Madde 15 / 3. Bölüm gereği sağlık raporları atanmış İşyeri Hekimi tarafından düzenlenecektir ve yine aynı maddenin 2. Bölümü gereği, çalışanın sağlık durumunun yaptığı işe uygunluğunu gösterir sağlık raporuna sahip olmayan personellerin çalıştırılması uygun değildir. Bu nedenle İşyeri hekiminin ilk aksiyonu personellerinin tamamının sağlık taramalarının ve muayene işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve sağlık raporlarının düzenlenmesi olacaktır. Rutin saha ziyaretleri bu aksiyon sonrasında planlanacaktır. Sağlık taramaları aşağıda belirtilen şekilde yapılacaktır;

- Sağlık taramaları ve Muayene işlemleri için bir plan hazırlanacaktır. Personeller İşyeri Hekimi talimatları doğrultusunda sağlık taramasından geçirilecek ve sonrasında muayeneye alınacaktır. Muayene işlemi 3. Bölümden oluşacaktır;
 - ✓ Çalışanın görevi, eğitim durumu, iş geçmişi, medeni durumu, kendisinin ve ailesinin sağlık durumuna ilişkin soruların Sağlık Personeli tarafından sorulması ve alınan cevapların Sağlık raporuna kaydedilmesi;
 - ✓ Personelin Boy, kilo ve tansiyon ölçümlerinin Sağlık Personeli tarafından gerçekleştirilmesi ve Sağlık Raporuna Kaydedilmesi,
 - ✓ Çalışanın İşyeri hekimisi tarafından muayene edilmesi, elde edilen verilerin sağlık raporuna kaydedilmesi,

- Sağlık raporu; “ *İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik*” Ek-01 de verilen format içeriği dikkate alınarak hazırlanacaktır.
- Sağlık Raporunun düzenlenmesine ilişkin uyarılar;
 - ✓ Muayene raporuna firma kaşesi vurulması zorunludur,
 - ✓ Çalışanın verdiği bilgilerin doğruluğuna ilişkin sağlık raporunu imzalaması zorunludur,
 - ✓ Sağlık Raporu içinde belirtilen bütün bölümlerin eksiksiz bir biçimde doldurulması gerekmektedir,
 - ✓ Sağlık Raporunun; İşyeri Hekimi tarafından kaşelenmesi ve imzalanması zorunludur,
 - ✓ Gece çalışmalarına katılan, katılma ihtimali olan personellerin Sağlık raporlarında Gece Çalışmalarına Uygundur ibaresinin geçmesi zorunludur,
 - ✓ Sağlık raporunun düzenlenmesi esnasında dikkate alınan sağlık tarama raporları, bu raporun ekinde yer almak zorundadır.
- Sağlık muayeneleri sonrasında, sağlık durumlarına ilişkin şüphe uyanan personellerin hastane sevkine ilişkin olarak, bizzat İşyeri Hekimi tarafından düzenlenecek ve personele iletilecektir. Personeller hastaneye, kendilerine iletilen bu yazılı konsültasyon isteği ile gidecek ve kendilerini muayene eden doktora iş bu yazıyı teslim edecektir. Konsültant doktor, personel tarafından kendisine iletilen yazıya tespitlerini girecek ve onaylaması sonrası personele iade edecektir. Personel muayene sonrası konsültant doktor tarafından da doldurulmuş raporu İşyeri hekimine iade edecektir. İşyeri Hekimi iş bu rapor içinde Konsültant Doktorun tespitlerini de dikkate alarak nihai kararını verecek ve MUAYENE RAPORUNU hazırlayacaktır.
- Söz konusu raporlar temin edilmeden Sağlık Raporları düzenlenmeyeceği için ilgili personellerin bu süre dahilinde çalıştırılması yasal olarak uygun değildir. Yemek hazırlama, sunumu, temizlik faaliyetleri vb. konularda çalışan personellerden Portör Muayene Raporu yine bu şekilde talep edilecektir.
- Muayene sonrasında ya da sevk edildikleri hastaneden temin edilen detay raporlar sonrasında elde edilen veriler ışığında personellerin sağlık durumlarının yaptıkları iş kapsamında uygun olmadığına karar verilmesi halinde Sağlık raporları üzerine ÇALIŞMASI UYGUN DEĞİLDİR KAŞESİ basılacak ve durum ilgili yöneticilere iletilecektir.

- Sağlık muayeneleri esnasında tespit edilen, işin içeriği gereği yapılması gereken aşılar İşyeri Hekimi tarafından belirlenecek ve en kısa sürede aşının yapılması için gereken organizasyonu sağlanacaktır.
- Aşağıdaki hallerde çalışanların genel sağlık muayenelerinin yapılmasını sağlamak zorunludur:
 - ✓ İşe girişlerinde,
 - ✓ İş değişikliğinde,
 - ✓ İş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle tekrarlanan işten uzaklaşmalarından sonra işe dönüşlerinde talep etmeleri hâlinde,
 - ✓ İşin devamı süresince çok tehlikeli sınıfa giren faaliyetler için yılda asgari bir kez, tehlikeli sınıfa giren faaliyetleri için 2 yılda asgari bir kez, az tehlikeli sınıfa giren faaliyetler için 3 yılda asgari bir kez yeniden temin edilmelidir. Personellerin, işe uygun olduklarını gösterir sağlık raporu temin edilmeden çalışmalarına izin verilmeyecektir.
- Personel sağlık dosyaları oluşturulacak, takip ve kontrol edilecektir.
- Sağlık Raporları gizli bilgi statüsünde değerlendirilir. Takip ve kontrolden sorumlu birimler/kişiler dışında erişim yasaktır.
- Sağlık kontrol ve raporlamadan doğan maliyetler çalışanlara yansıtılamaz.
- İşyeri hekiminin ve sağlık personellerinin muayene ve raporlama çalışmalarını gerçekleştirebilmeleri için uygun bir oda/saha tahsis edilmesi gerekmektedir.

5.8 İşyeri Hekimi, Sağlık Personeli Rutin Saha Ziyaretleri

- İSG uzmanı tarafından temin edilen güncel personel sayıları ve faaliyet alanına göre belirlenen tehlike sınıfı dikkate alınarak, İŞYERİ HEKİMİ VE DİĞER SAĞLIK PERSONELİNİN GÖREV, YETKİ, SORUMLULUK VE EĞİTİMLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK’ de belirtilen usullere uygun biçimde aylık hizmet süresi belirlenecektir,
- İşyeri Hekimi, Sağlık Personellerinin, rutin ziyaretlerini engelleyecek bir mazeretlerinin ortaya çıkması durumunda ilgili sorumlular derhal bilgilendirilecektir,

- Sorumlu yöneticiler; İşyeri Hekiminin ziyaret tarihleri, saatleri ve süreleri konusunda çalışan personellerini bilgilendirecektir,
- İşyeri Hekimi saha ziyaretlerinde, personelin talepleri ya da kendi talebi üzerine gerçekleştirdiği muayeneler sonrasında PROTOKOL DEFTERİNDE belirtmek şartı ile reçete yazabilecektir.
- İşyeri hekimi Rutin saha ziyaretleri kayıt altına alınacaktır.

5.9 Risk Analizi Çalışması

Yüklenici tekstil sektörüne uygun olarak "İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ RİSK DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİ" uyarınca risk analizleri yapacaktır. Risk analizi; öncesi saha faaliyetlerinin tam olarak anlaşılması, faaliyetler içinde uygulanan metot ve kullanılan cihaz, ekipmanların tespit edilmesi önem arz etmektedir. Analiz çalışmaları sırasında İSG Uzmanı, faaliyet prosesleri hususunda bilgili ve deneyimli yönetici/personellerden bilgi talebinde bulunabilecektir. Talepte bulunulan yönetici/personellerin en kısa sürede sorulara cevap vermesi beklenmektedir. Risk analizi çalışmaları aşağıda anlatıldığı şekilde yapılacaktır;

- Faaliyetlere ilişkin tehlikeler belirlenir ve her bir tehlike için muhtemel riskler tanımlanarak İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ RİSK ANALİZİ için oluşturulan forma kaydedilerek, uygun biçimde ilk değerlendirme notu verilir,
- İlk değerlendirme notu üzerinden önlem alınması gereken riskler belirlenir,
- Belirlenen risklerin, kabul edilebilir seviyelere indirgenmesi için alınması gereken önlemler PROAKTİF VE REAKTİF statüde belirlenir ve önlemlerin eksiksiz bir biçimde alınması durumunda risk değerinin ne olacağı hesaplanır. Hesaplama sonucu, kabul edilebilir risk seviyelerine çekilinceye kadar önlemler revize edilir,
- Tamamlanan risk analizi çalışmalarının kabul görebilmesi için İSG Uzmanı, İşyeri Hekimi, Üst Yönetim ve işçi Temsilcisi tarafından imzalanmalıdır,
- Risk analizi çalışmalarında, faaliyetlere ilişkin yasal yükümlülükler belirtilecektir,
- Hazırlanan ve onaylanan risk analizlerinin, çalışanlara doğru bir biçimde aktarılabilmesi için, sorumlu yöneticilere İSG Uzmanı tarafından Risk Analizi eğitimi verilecektir.

- Söz konusu eğitim risk analizlerinin nasıl gerçekleştirildiğine dair genel bilgiler içerse de, ağırlıklı olarak tespit edilen tehlikeler ve riskler ile risklerin bertarafı ya da minimize edilmesi için alınması gereken önlemleri kapsayacaktır. Eğitimi alan yöneticiler alt kadroları bilgilendirecek ve yapılan işlere ilişkin riskler ve önlemler hususunda bilinçlenmelerinden sorumlu tutulacaklardır,
- Hazırlanan risk analizlerine ilişkin eğitimlere mümkünse bütün personellerin katılımları sağlanacaktır,
- Risk analizi raporu, ilgili faaliyetlerin gerçekleştirildiği sahalarda uygun yerlere asılmak sureti ile afişe edilecektir,
- Duyurulan risk analizi çalışmalarında, tanımlamalar için gerekli görülmesi halinde, ilave açıklayıcı metinler hazırlanabilir ve duyurulur. Ancak temel prensip analiz çalışmasının başında, kullanıcı profilinin dikkate alınması, anlaşılır ve net ifadelerin kullanılmasıdır.

5.10 Eğitim

Sorumlu Yöneticiler; İSG Uzmanı ve/veya İşyeri Hekimi tarafından ÇALIŞANLARIN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMLERİNİN USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK kriterleri dikkate alınarak planlanan eğitimlere ilişkin organizasyona, öncelikle planlama yaparak başlamalı, katılımcı personellerin eğitime eksiksiz bir biçimde katılımlarının sağlanması hususunda çalışanları bilgilendirmeli ve uyarmalıdır.

Sorumlu Yöneticiler; katılımcı sayısını dikkate alarak uygun büyüklükte eğitim alanı tahsis etmelidir. Söz konusu alana ilişkin asgari kriterler aşağıda listelenmiştir:

- Katılımcı sayısı kadar oturma yeri,
- Eğitim notlarının ve sınav çalışmasının gerçekleştirilebilmesi için uygun sayıda masa,
- Eğitmenin yanında getirebileceği projeksiyon cihazları için uygun yansıtma yüzeyi,
- Personel sayısı kadar kalem,
- Eğitim öncesinde ve sonrasında ihtiyaç halinde kullanıma açık yazıcı ve yeterli sayıda kağıt,
- Eğitim sahası için uygun aydınlatma seviyesinin sağlanması,

- Eğitim sahası içinde sıcaklığın konfor şartlarında tesisi,
- Eğitim sahasının dış gürültülerden yeterli seviyede izole edilmesi.

5.10.1. Eğitimciler ve Eğitim Kurumları

İş sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinde (Eğitim konuları ve içerikleri aşağıda liste halinde verilmiştir.); uzmanlık konularına göre, ISG Uzmanı, Teknik Elemanlar (Teknik konulara ilişkin eğitimler) ile İşyeri Hekimi, eğitimci olarak görev alacaktır, ancak verilecek eğitimin çeşidine göre, bu hizmeti veren veya vermeye yetkili kurum, kuruluş ya da firmalardan, eğitim amaçlı merkezlerden, işçi veya işveren kuruluşlarınca kurulan eğitim vakıflarından, işveren ve işçi kuruluşları veya bunlar tarafından birlikte oluşturulan ortak eğitim merkez ve birimlerinden, İş sağlığı ve Güvenliği Konularında İş Müfettişi olarak görev yapmış olanlardan da yararlanılabilir.

Temel ilk yardım eğitimleri hususunda İLK YARDIM YÖNETMELİĞİ Madde 8’ de belirtilen yetkili merkezlerden hizmet alınacaktır. Asgari eğitim süresi 16 saattir.

5.10.2. Temel Eğitim Konuları ve İçerikleri

Eğitim konuları yapılan faaliyetlere uygun olarak belirlenecektir. Genel olarak şantiyelerde verilecek eğitimlerin konuları bunlarla sınırlı olmamak üzere aşağıdaki Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1: Temel Eğitim Konuları Listesi

No	Konu	İçerik	Süre	Periyot	Katılımcı	Eğitmen	Değerlendirme
1	İSG (İş Sağlığı ve Güvenliği) TEMEL EĞİTİMİ	• Çalışma mevzuatı, • İSG istatistikleri • İşverenin yasal hak ve sorumlulukları, • Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları, • İş kazaları ve meslek hastalıklarının nedenleri, • Meslek Hastalıkları kategorileri, • Eğitim, • İş İzni Sistemi, • Acil Durumlara Hazırlık, • Risk Analizi, • Uyarı etiket ve levhaları, • Kişisel Koruyucu Donanımlar ve özellikleri	4 saat	1 yıl	Bütün çalışanlar	İSG Uzmanı	Yazılı Sınav (Başarı oranı asgari 70%)
2	RİSK ANALİZİ EĞİTİMİ	• Firma için hazırlanan “Risk Analizi” çalışmasının duyurulması ve açıklanması.	2 saat	1 yıl	Bütün çalışanlar	İSG Uzmanı	-
3	İŞ SAĞLIĞI VE YARALI KURTARMA EĞİTİMİ	• Meslek hastalıklarının sebepleri, • Hastalıktan korunma prensipleri ve korunma tekniklerinin uygulanması, • İlk yardım	2 saat	1 yıl	Bütün çalışanlar	İşyeri Hekimi, Sağlık Personeli	-
4	ADM (Acil durumlara Müdahale) EĞİTİMİ	• Acil Durum planlarının duyurulması ve açıklanması	2 saat	1 yıl	Bütün çalışanlar	İSG Uzmanı	-

No	Konu	İçerik	Süre	Periyot	Katılımcı	Eğitmen	Değerlendirme
5	ADME (Acil Durum Müdahale Ekibi) EĞİTİMLERİ - YANGIN	Yangına müdahale teknikleri	2 saat	1 yıl	ADME – Yangına Müdahale Ekibi	İSG Uzmanı	Yazılı Sınav (Başarı oranı asgari 70%)
6	ADME (Acil Durum Müdahale Ekibi) EĞİTİMLERİ – YARALI KURTARMA	Yara tipleri ve müdahale teknikleri	2 saat	1 yıl	ADME – Yaralı Kurtarma Ekibi	İşyeri Hekimi, Sağlık Personeli	Yazılı Sınav (Başarı oranı asgari 70%)
7	İŞE ÖZEL TEKNİK EĞİTİMLER	- Kimyasal madde kullanımında dikkat edilmesi gereken hususlar, - Elektrikli El aletlerinin kullanımında İSG önlemleri, - İş makineleri kullanımında İSG önlemleri, - Elektrikle güvenli çalışma, - Ergonomi, - Elle yük kaldırma, - Kaldırma ekipmanlarının ve cihazlarının kullanımında İSG önlemleri, - KKD (Kişisel Koruyucu Donanım) kullanımı,	1-4 saat	1 yıl	İş grupları için ayrı ayrı	İSG Uzmanı / Teknik Personel	Yazılı Sınav (Başarı oranı asgari 70%)
8	İŞ ETİĞİ	Etik kuralları anlamak ve uygulama örnekleri	60 dk.	1 yıl	İş grupları için ayrı ayrı	İSG Uzmanı tarafından atanmış saha çalışanı	-
9	ORYANTASYON EĞİTİMİ	Personellerin çalışmaya başlamadan önce firmave İSG kuralları hususunda bilinçlendirilmeleri	1 saat	-	Her bir personel için ayrı ayrı	İSG Uzmanı tarafından atanmış firma yöneticisi	-

Tablo 1’de çalışanlarda İSG kültürünün/bilincinin oluşması, güvenliğin tesisi için gerekli teknik bilgilerin verilmesi maksadı ile planlanması öngörülen asgari eğitim başlıkları ve süreleri tanımlanmıştır. İSG Uzmanı personel profili ve faaliyet alanları bazında ilave eğitimler talep ve tesis edebilir.

5.10.3. Eğitim Kayıtları

Tablo 1’de Temel eğitim konuları ve içerikleri listesi içinde belirtilen İSG TEMEL EĞİTİMİ, YANGIN ADME EĞİTİMİ, YARALI KURTARMA ADME EĞİTİMİ, İŞE ÖZEL TEKNİK EĞİTİMLER sonrasında yazılı sınavda başarılı olan personeller için EĞİTİM BAŞARI SERTİFİKASI düzenlenecektir. Yazılı sınav gerçekleştirilmeyen diğer eğitimler için sertifika düzenlenmesi söz konusu değildir. Ancak Dış eğitim kurumları tarafından gerçekleştirilen her bir eğitim için katılımcılar adına Katılım ve/veya başarı sertifikası talep ve temin edilecektir. Düzenlenen ya da talep ve temin edilen söz konusu eğitim sertifikaları PERSONEL ÖZLÜK DOSYALARI içinde muhafaza edilecektir. Gerçekleştirilen her fiili eğitim, hem personelin özlük dosyasına hem de verilen eğitimler listesine kaydedilecektir. Eğitim ihtiyaçların belirlenmesi ve planlanmasında söz konusu liste aktif olarak kullanılacaktır.

5.10.4. Eğitim Etkinliğinin Tespiti ve Değerlendirilmesi

Tablo 1’de Temel eğitim konuları ve içerikleri listesi içinde yazılı sınava tabi tutulacak konular; İSG TEMEL EĞİTİMİ (EĞİTİM NO:01), YANGIN ADME EĞİTİMİ (EĞİTİM SIRA NO:05), YARALI KURTARMA ADME EĞİTİMİ (EĞİTİM SIRA NO:06), İŞE ÖZEL TEKNİK EĞİTİMLER (EĞİTİM NO:07) şeklinde belirtilmiştir. Söz konusu eğitimlere başlamadan önce eğitmen, eğitimin hemen sonrasında yazılı bir sınav gerçekleştirileceği ve bu sınavda başarılı olan katılımcılar için BAŞARI SERTİFİKASI düzenleneceği, başarısız olan katılımcıların ise yeniden eğitime tabi tutulacakları duyuracaktır.

Eğitim sonrasında asgari 15dk. dinlenme süresi verilecek ve akabinde sınav materyalleri katılımcılara dağıtılarak sınava başlanacaktır. Bu surette katılımcıların yardımlaşmaları yasaktır. Eğitimci bunun için gereken kontrol ve özeni sağlamakla yükümlüdür. Yazılı sınav materyalleri çoktan seçmeli tipte hazırlanacak ve sınav süresi soru başına asgari 2dk. üzerinden hesaplanacaktır. Sınav süresi sınav başlangıcında soru kağıtları dağıtılmadan önce katılımcılara duyurulacaktır. Sınav süresi sonrasında sınav kağıtları eğitimci tarafından toplanacaktır. Bu esnada sınav kağıtlarına katılımcıların isimlerini uygun bir biçimde yazıp yazmadıkları eğitimci tarafından kontrol edilecektir.

Toplanan sınav kağıtları eğitimci tarafından değerlendirilecek ve sonuçlar sınav kağıtlarının son bölümüne kaydedilecektir. Değerlendirme işlemi sonrasında her bir yazılı sınav için YAZILI SINAV SONUÇ LİSTESİ hazırlanacaktır.

5.10.5. Eğitimlerin Planlanması

Tablo 1’de Temel Eğitim konuları ve içerikleri başlığı altında belirtilen TOOLBOX Eğitimleri ve Oryantasyon eğitimleri dışında kalan her bir eğitim başlığı için İSG Uzmanı tarafından eğitim planı hazırlanacaktır. Söz konusu plan yönetici/personel isimlerini, görevlerini, işe giriş tarihlerini ve eğitimlerin gerçekleştirilme tarihlerini içerecektir. Söz konusu plan her yıl için hazırlanacaktır.

5.10.6. TOOLBOX (İŞ BAŞI) Eğitimleri

İş güvenliğinin tesisi ancak çalışanların bu konuda farkındalıklarının en üst seviyede sağlanması ile mümkün olabilir. Verilen planlı eğitimler bu farkındalığı geliştirmede önemli bir parçayı teşkil etmekle birlikte, yüksek riskli işlerde tek başına yeterli olamamaktadır. TOOLBOX (İş başı) Eğitimleri, yüksek tehlikeli işlerde çalışan personellerde farkındalığın sürekliliği için önemli bir araçtır.

Yüksek riskli işlerde çalışanlar için İSG Uzmanı Talepleri doğrultusunda, sorumlu yöneticilerin TOOLBOX eğitimleri gerçekleştirmeleri beklenmektedir.

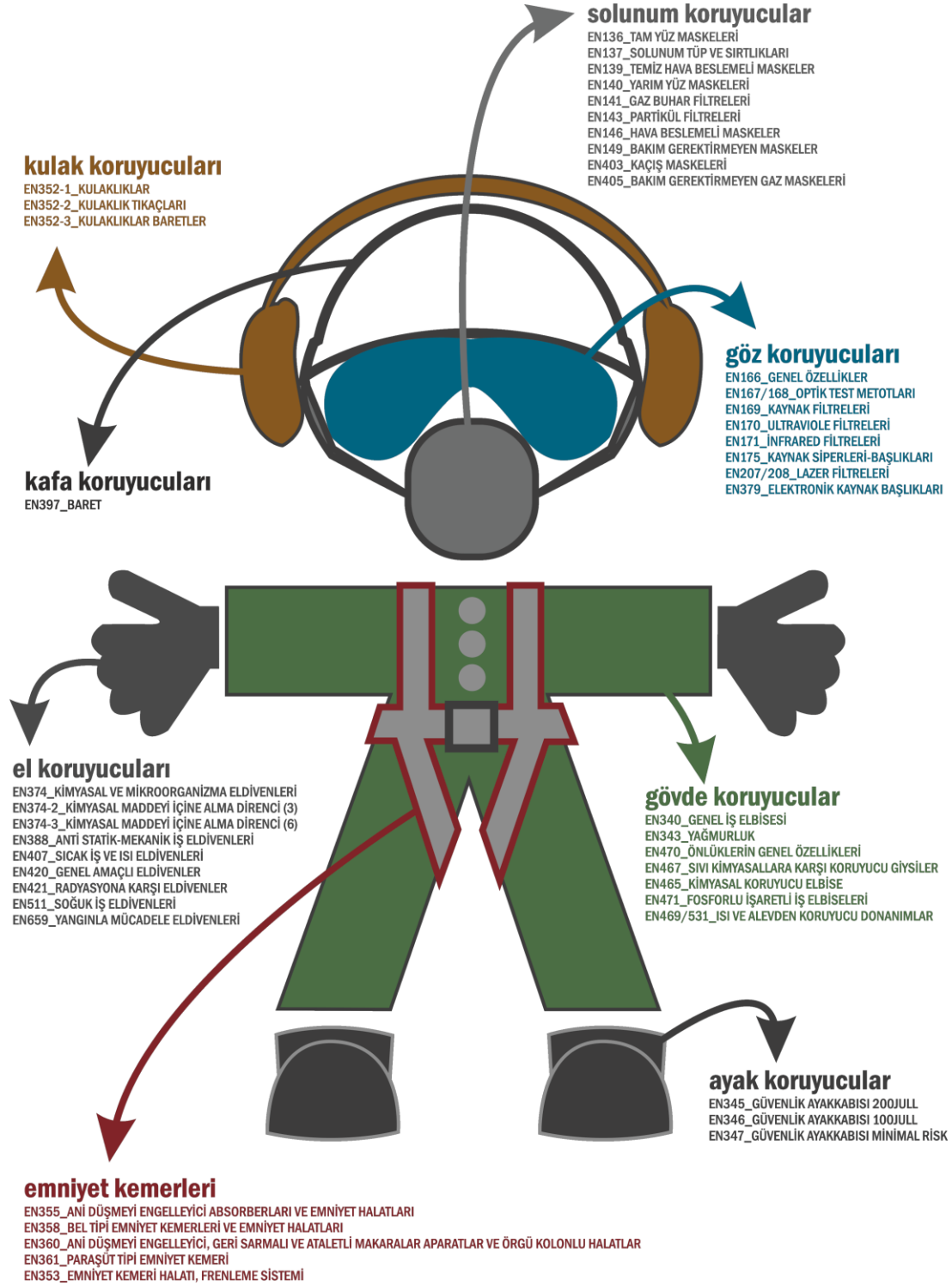
Öngörülen TOOLBOX Konu başlıkları;

- İSG Uzmanı tarafından gerçekleştirilen rutin ziyaretler esnasında tespit edilen uygunsuzluklar ve alınan önlemler,
- KKD (Kişisel Koruyucu Donanımlar)' lerin uygun bir biçimde kullanılması, yıpranmış KKD' lerin değiştirilmesi,
- Firmada daha önce yaşanmış kazalar ve sonuçları,
- Risk analizlerinde belirtilen önleyici faaliyetlerin, eksiksiz bir biçimde gerçekleştirilmesinin önemi,
- Genel tertip ve düzen,
- Hatalı uygulamalara ilişkin ihtarlar (personel ismi belirtilmemelidir),
- Takdir edilen uygulama ve çalışmalar (personel isimleri belirtilmelidir).

5.11 Kişisel Koruyucu Donanımlar

Temin ve tesis edilen KKD'ların Şekil 1'deki standartlara uygunluğu; İSG Uzmanı ve görevlendirdiği diğer yönetici/personeller tarafından kontrol edilecektir. Üzerinde CE işareti bulunmayan KKD'ların kullanımına kesinlikle izin verilmeyecektir.

Şekil 1'de verilen şema, İSG Uzmanı tarafından, çalışma sahaları içinde belirlenen alanlarda rahatlıkla görülebilecek (Asgari A3) ebatlarında hazırlanarak asılmak sureti ile duyurulacaktır.

Şekil 1: Kişisel Koruyucu Donanım Standartları

5.11.1. Kişisel Koruyucu Donanım Standartları

Kullanılacak kişisel koruyucu donanımlar, aşağıda belirtilen tanımlar çerçevesinde uygun standartlarda temin ve tesis edilecektir. KKD'ların uygun standartlarda olup olmadığı İSG Uzmanı ve görevlendirdiği yönetici/personeller tarafından kontrol edilecektir, ancak çalışanlarında kullandıkları KKD'ların uygunluğu hususunda malumat sahibi olmaları esastır. Bu konu Planlı Eğitimlerde ve TOOLBOX Eğitimlerinde gündeme alınacaktır.

Tablo 2: Kişisel Koruyucu Donanım Tip ve Standartları Listesi**EN 397:2012+A1:2012****ENDÜSTRİYEL EMNİYET BARETLERİ****EN 388:2003****MEKANİK RİSKLERE KARŞI KORUYUCU ELDİVENLER**

(Bu standart, aşınma, bıçakla kesilme, yırtılma ve delinme gibi mekanik risklere karşı koruyucu eldivenlere ilişkin özellikleri, deney metodlarını, işaretleme ve tedarikçinin sağladığı bilgileri kapsar.)

EN 374-1:2003**KİMYASAL MADDELER VE MİKROORGANİZMALARA KARŞI KORUYUCU ELDİVENLER**

(Bu standard, eldiven kullanacak kişileri, kimyasal maddelere ve/veya mikroorganizmalara karşı korumak için gerekli kuralları kapsar ve kullanılacak terimleri tarif eder.)

EN 60903 :2003

(YALITKAN MALZEMEDEN) - GERİLİM ALTINDA ÇALIŞMAYA UYGUN ELDİVENLER

(Bustandart;- Mekanikkoruma sağlamak içinnormalolarak yalıtkan eldivenlerin üzerine giyilen deri koruyucu eldivenlerle birlikte kullanılması gereken yalıtkan eldiven ve torba eldivenleri, - Mekanik koruma için üst eldivenleri olmaksızın kullanılabilen yalıtkan eldiven ve torba eldivenlerikapsar.)

EN 407:2004

ISIL RİSKLERE (ISI VE/VEYA ATEŞ) KARŞI KORUYUCU ELDİVENLER

(Bu standart, ısı ve/veya ateşe karşı koruyucu eldivenlerin özelliklerini, deney metotlarını, temin edilmesi gerekli bilgileri ve işaretlemeyi kapsar.)

EN 420:2003+A1:2009

KORUYUCU ELDİVENLER - GENEL ÖZELLİKLER VE DENEY METOTLARI

EN ISO 20345:2011

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM - EMNİYET AYAK GİYECEKLERİ

EN ISO 20346:2004

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM - KORUYUCU AYAK GİYECEKLERİ

(Bu standart, koruyucu ayak giyecekleri için temel ve ilave (isteğe bağlı) özellikleri kapsar.)

EN ISO 20347:2012**KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM - EMNİYET AYAK GİYECEKLERİ**

(Burun darbe dayanımı olmayan iş ayakkabısı)

P ÇELİK ARA TABAN

C İLETKEN

A ANTİSTATİK

HI SICAKA KARŞI YALITIM

CI SOĞUKA KARŞI YALITIM

E TOPUK BÖLGESİNDE ENERJİ ABSORBSİYONU

WRU SUYA DAYANIKLI

HRO 300 DERECEYE DAYANIKLI TABAN

ESD ELEKTROSTATİK BOŞALTIM

EN 361:2002**KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM - BELİRLİ BİR YÜKSEKLİKTEN DÜŞMEYE KARŞI - TAM VÜCUT KEMER SİSTEMLERİ**

(Bu standart, tam vücut kemer sistemleri için imalatçı tarafından temin edilen özellikler, deney metotları, işaretleme, bilgi ve ambalajlama özelliklerini kapsar.)

EN 362:2004**YÜKSEKTEN DÜŞMEYE KARŞI KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM -BAĞLAYICILAR**

(Bu standart, bağlayıcılar için imalatçı tarafından sağlanan kuralları, deney metotlarını, işaretleme ve gerekli bilgiyi kapsar.)

EN 166: 2001**KİŞİSEL GÖZ KORUMASI**

(Bu standart, farklı tipteki kişisel göz koruyucularına ait fonksiyonla ilgili özellikleri kapsar.)

EN 175:1997**PERSONEL KORUYUCULARI-KAYNAK VE BENZERİ İŞLEMLER SIRASINDA GÖZÜ VE YÜZÜ KORUMA TEÇHİZATI**

(Genellikle kaynak, kesme veya benzeri işlemler sırasında oluşacak zararlı optik ışıma ve diğer belirli tehlikelere karşı operatörün gözlerini ve yüzünü korumak için kullanılan kişisel koruma teçhizatlarına ait güvenlik kurallarını ve deney metotlarını kapsar.)

EN 379:2009+A1:2009**KİŞİSEL GÖZ KORUMASI - OTOMATİK KAYNAK FİLTRELERİ****EN 140:1998+AC:1999****SOLUNUMLA İLGİLİ KORUYUCU CİHAZLAR-YARIM MASKELER VE ÇEYREK MASKELER-ÖZELLİKLER, DENEYLER, İŞARETLEME**

(Solunumla ilgili koruyucu cihazların bir parçası olarak kullanılan yarım maskeler ve çeyrek maskelere ait en az özellikleri kapsar.)

EN 12941:1998**SOLUNUMLA İLGİLİ KORUYUCU CİHAZLAR-
KASK VEYA BAŞLIKLA KULLANILAN
GÜÇLENDİRİLMİŞ FİLTRELİ CİHAZLAR-**

(Bu standart, solunumla ilgili koruma için gazlı bir kask veya başlıkla birlikte verilen parçacık veya birleştirilmemiş filtrelerle sahip güçlendirilmiş filtre cihazlarına ait asgari özellikleri kapsar. Oksijen azlığının (%17 hacimden daha az) olduğu veya olabileceği yerlerdeki şartlarda kullanıma ait tasarımılanan cihazlar, bu standardın kapsamı dışındadır. Kaçma amacı için tasarımılanmış solunumla ilgili koruyucu cihazlar da bu standardın kapsamı dışındadır.)

EN 352-1:2002**İŞİTME KORUYUCULARI - GENEL KURALLAR - BÖLÜM 1:
KULAK**

KAPATICILAR (Bu standart, kulak kapatıcılarının yapım, tasarım, performans, işaretleme ve kullanıcı bilgilerine ait kuralları kapsar.)

EN 352-2:2002**İŞİTME KORUYUCULARI - GENEL KURALLAR - BÖLÜM
2: KULAK TİKAÇLARI**

(Bu standart, kulak tıkaçlarının yapım, tasarım, performans, işaretleme ve kullanıcı bilgilerine ait kuralları kapsar.)

Hangi çalışanlara, ne tip kişisel koruyucu donanımların verileceği hususu, İSG Uzmanı sorumluluğundadır. Her bir personele, çalışmaya başlamadan önce görevi ve çalışma sahası dikkate alınarak İSG Uzmanı tarafından belirlenen koruyucu donanımlar, elden teslim edilecektir. Elden teslim edilen KKD'lara ilişkin objektif kanıt olması amacıyla hazırlanacak tutanakla verilecek ve personele imzalatılacaktır. Söz konusu tutanak teslim alınan KKD'ların tip ve standartları ile uygun şekilde kullanılacağına ilişkin taahhüt yazısını içermelidir.

Yıpranan KKD'ların yenilenmesi hususunda personeller ORYANTASYON EĞİTİMLERİ ve TOOLBOX Eğitimlerinde bilinçlendirilmeye çalışılacaktır.

5.11.2. Uygunsuzluk Yönetimi

İSG Departmanı tarafından tespit edilen uygunsuzlukların tamamı detaylı bir biçimde kayıt altına alınacak ve KAZA/RAMAK KALA TAKİP KONTROL LİSTESİ ve DÜZELTME/ÖNLEM TAKİP KONTROL LİSTESİ marifeti ile takip ve kontrol edilecektir. Söz konusu uygunsuzluklar ayrıca ONAYLI DEFTERE genel hatları ile ve İSG Uzmanı, İşyeri Hekimi tarafından kaydedilir ve güvenlik önlemlerinin yetersizliği, uygunsuz araç ekipman kullanımı, yetersiz personel kalifikasyonu vb. nedenlerin oluşturduğu risk seviyelerini dikkate alarak, risklerin bertarafı için gerekli aksiyonlar tamamlanıncaya kadar iş durdurma talebinde bulunabilirler. Mevzubahis taleplerin **Üst Yönetim** tarafından kabul görmemesi halinde İSG Uzmanı ve/veya İşyeri Hekimi iş durdurma talebine neden olan durumu/durumları ve talebin **Üst Yönetim** tarafından reddedildiği bilgisini ONAYLI DEFTERE kaydedecektir.

5.12 Personellerin İSG Kurallarına Aykırı Tavrı ve Davranışlarının Tespiti

Çalışanların İSG kuralları hususunda sözlü bilgilendirilmeleri, objektif kanıt içermediği için yeterli değildir. Bu nedenle daha önceki bölümlerde belirtildiği gibi verilen eğitimler, teslim edilen kişisel koruyucu donanımlar, oryantasyon süreci, İSG sorumluluklarının bildirimi hususunda kayıtlar tutulmalı ve mutlaka personel onayları (imzaları) alınmalıdır.

Kayıt altına alınan bildirimlere rağmen, çalışanların İSG kurallarına aykırı hareket ve davranışlarının tespiti halinde derhal sözlü ikaz yapılmalı ve uygunsuzluğun önü kesilmelidir. Tespit edilen uygunsuzluğun tipine göre alınacak aksiyonlar aşağıda sıra ile verilmiştir.

5.12.1. İSG konusunda ciddiyetsiz davranış, sözlü ikaza karşı mukavemet durumu;

Derhal bir ihtar yazısı hazırlanarak personele iletilecektir. Personel ihtara ilişkin savunmasını ilgili yazıda belirtilen süre içinde hazırlamak ve işverene iletmek zorundadır, aksi halde ihtar kabul edilmiş sayılacaktır.

01- Yazılı kurallara aykırılık tespiti;

Personel önce sözlü olarak uyarılacaktır. Aynı davranışın tekrarı ya da sözlü uyarıya mukavemet durumu söz konusu olmadığı sürece ihtar yazısı düzenlenmeyecektir. Aynı personelin benzer hususlarda kusurun tekrarlanması halinde **01-İSG konusunda ciddiyetsiz davranış, sözlü ikaza karşı mukavemet durumu;** başlığı altında belirtilen hükümler tatbik edilecektir.

02- Uygun olmayan cihaz, ekipman kullanımı;

Rutin kontroller esnasında uygun olmayan, cihaz/ekipman tespiti durumunda tespiti yapan İSG DEPARTMANI Üyesi cihaz/ekipman kullanımını derhal yasaklayacak ve uygunsuzluk durumunu, kusurlucihaz/ekipmanın açma butonu üzerine yada rahatlıkla görülebilecek uygun bir noktasına etiketi iliştiirmek sureti ile afişe edecektir. Etiketleme yapılan her bir cihaz/ekipmana ilişkin uygunsuzluk durumu giderilip, düzeltici aksiyonlar tamamlandıktan sonra cihaz üzerine, cihaz kullanımının risk taşımadığını ifade etmek maksadı ile KULLANIMA UYGUNDUR ETİKETİ iliştirilecektir. Kullanımı yasaklanan cihaz/ekipmanın üzerine KULLANIMA UYGUNDUR ETİKETİNİN iliştirilmesi ile kullanım izni verilmiş olacaktır.

03- Yetkisiz kişilerin çalışma sahasına girişi;

Ziyaretçilerin çalışma sahasına kontrolsüz bir biçimde girmeleri yasaktır. Ziyaretçi gerekli durumlarda yanında uygun bir personel/yöneticinin nezaretinde çalışma sahasına girebilecektir. Bunun ihlalinin tespiti halinde, tespiti yapan İSG birim personeli, ziyaretçiye uygun bir dil ve tavırla derhal güvenli bir bölgeye yönlendirecek, “çalışma sahasının arz ettiği tehlikeler sebebiyle ziyaretçilerin çalışma sahasına girişleri yasaktır” bilgisini verecek ve ziyaretçinin nasıl ve kimler tarafından çalışma sahasına yönlendirildikleri sorgulanacaktır. Ziyaretçilerin saha girişlerine ilişkin usul ve esaslar iş bu doküman içinde FİRMA ZİYARETÇİLERİNİN ÇALIŞMA SAHASINA ALINMASI başlığı altında tanımlanmıştır.

Çalışan bir personelin yetkisini aşan bir alana girmesi, ya da cihaz/ekipmanı kullanımının tespiti halinde de, söz konusu personel derhal uyarılacaktır.

5.12.2. Uygunsuzluk Durumların Takip ve Kontrolü

Saha kontrolleri esnasında tespit edilen her türlü uygunsuzluk kaydedilecektir. Söz konusu her bir kayıt ayrıca KAZA/RAMAKKALA TAKİP KONTROL LİSTESİNE veya DÜZELTME/ÖNLEM TAKİP KONTROL LİSTESİNDE belirtilecektir. Söz konusu liste; uygunsuzluğun tespit tarihi, belirlenen düzeltici/önleyici aksiyon, gerçekleştirilen düzeltme/önleme ve hatanın kapatılma tarihlerini içerecek şekilde hazırlanacaktır. Söz konusu listenin, uygunsuzluğun öncesi ve sonrasına ilişkin resimleri içerecek şekilde oluşturulması önerilmektedir. Kayıt altına alınan her bir uygunsuzluk İSG Uzmanı ve/veya İşyeri Hekimi tarafından; ONAYLI DEFTERE, uygunsuzluk kayıt numarası belirtilmek sureti ile kaydedilecek ve kaşelenip imzalanacaktır. Bu suretle yapılan bildirime ilişkin yasal şartlar sağlanmış olacaktır.

5.13 Acil Durumlara Hazırlık

Acil durumlar ve eylem planları ADEP (ACİL DURUM EYLEM PLANI) içinde tanımlanmıştır. Çalışan bütün personellerin, öngörülen acil durumlara hazır olabilmeleri için İSG Departmanı tarafından ihbarlı tatbikatlar gerçekleştirilecektir. Gerçekleştirilecek tatbikatlar, İSG Uzmanı tarafından TATBİKAT TAKİP KONTROL LİSTESİNE kaydedilecek ve planlamaya uygun bir biçimde gerçekleştirilmeye çalışılacaktır.

Tatbikat öncesi bütün çalışanların ADM eğitimlerine, Acil Durum Müdahale Ekiplerinin de ADME eğitimlerine katılımları zaruridir. Söz konusu eğitimlerin süresi ve içeriği **Temel Eğitim Konuları ve İçerikleri** başlığı altında tanımlanmıştır.

5.13.1. Tatbikatların Planlanması

Planlama, İSG uzmanı tarafından TATBİKAT TAKİP KONTROL LİSTESİ vasıtası ile Sorumlu Yöneticiler, İşyeri Hekimi bilgisi dahilinde hazırlanacaktır. Oluşturulan plan tatbikatların; türünü, nerede gerçekleştirileceğini, hangi tarihte gerçekleştirileceğini gösterecek şekilde hazırlanacaktır.

Tatbikatlar; asgari YANGIN SÖNDÜRME, TAHLİYE ve İŞKAZASI konularını içerecek ve yılda en az bir kez gerçekleştirilecek şekilde aşağıda belirtilen bütün acildurumlariçin planlanacaktır. Bir tatbikat aynı anda birden fazla acil durumu içerecek şekilde kurgulanabilir. (Örn: Yangın tatbikatı aynı zamanda yaralı kurtarma (iş kazası) konusunuiçerebilir.)

Tatbikat konularının ve periyotlarının belirlenmesinde İSG RİSK ANALİZİ çalışma verileri dikkate alınmalıdır. Gerçekleştirilecek tatbikatlara ilişkin önemli hususlar şunlardır;

- Tatbikatlar; İSG Uzmanı tarafından hazırlanan senaryolara uygun biçimde gerçekleştirilecektir,
- İhbarsız tatbikatların tehlike arz etmesi ve dolayısıyla kaza yaşanma potansiyeline sahip olmaları nedeniyle zaruri durum ve koşullar harici ihbarlı bir biçimde gerçekleştirilecektir.

- Tatbikat esnasında katılımcıların ciddi bir tavır takınmaları hususu, ADM Eğitimleri esnasında dile getirilecektir. Verilen bu bilgi dahilinde bütün katılımcıların tatbikatlara ve İSG Uzmanı tarafından belirlenen senaryolara ciddiyetle yaklaşması beklenecek, aksi tavır ve davranışlarda bulunan personellerin tespiti halinde sözlü uyarı yapılacaktır.

5.13.2. Tatbikatların Kayıt Altına Alınması

Tatbikatlar; İSG uzmanı tarafından aşağıdaki verileri içerecek şekilde TATBİKAT KAYIT FORMU vasıtası ile kaydedilecektir.

- ✓ Tatbikatın konusu ve senaryosu
- ✓ Tatbikat sahası, yeri
- ✓ Uyarı şekli (Siren, çağrı vb.)
- ✓ Çalışanların uyarıya tepki süresi
- ✓ Tatbikata katılan çalışanlar
- ✓ Tatbikata ilişkin objektif kanıtlar (resimler, videolara atıflar vb.)
- ✓ Tatbikatın sonucuna ilişkin uzman yorumu

İSG Uzmanı gerçekleştirilen tatbikatı, personellerin tepki süresi, yaklaşım ve bilinç kapsamında değerlendirmek ve değerlendirme sonucunu TATBİKAT KAYIT FORMUNDA belirtmek zorundadır. Değerlendirme sonucunun yetersiz olması halinde ilgili tatbikat yeniden planlanması gerekmektedir.

5.13.3. ADME (Acil Durum Müdahale Ekipleri)' nin Belirlenmesi ve İlan Edilmesi

a) Yangına Müdahale Ekipleri:

Yöneticilerde dahil olmak üzere toplam çalışan sayısının 30'a kadar olan bölümü için asgari 2 personel, bu sayının üzerinde her 30 personele +1 personel Yangın Müdahale Ekibine alınacaktır. Söz konusu kişiler;

Temel Eğitim Konuları ve İçerikleri:

ADME Yangına Müdahale eğitimlerine katılmak sureti ile, YANGINA MÜDAHALE EKİBİ sıfatını kazanacaktır ve gerçekleşmesi halinde yangına bu kişiler müdahale edecekler ve İŞYERLERİNDE

ACİL DURUMLAR HAKKINDA YÖNETMELİK kapsamında belirtilen “*Tahliye*” görevini de icra edeceklerdir.

Yangın Müdahale Ekip üyeleri, diğer çalışanlara göre daha fazla eğitime tabi tutulmaları ve daha fazla yükümlülük taşımaları nedeni ile firma kemik kadroları (işten çıkarılma/ayrılma ihtimali düşük) içinden seçilmelidir. Seçilen ve ilgili ADME eğitimleri sonucu İSG Uzmanı tarafından yeterli görülen kişiler ACİL DURUM MÜDAHALE EKİPLERİ LİSTESİ içinde Yangına Müdahale Ekibi bölümünde tanımlanacaktır. Tanımlama kişilerin isimlerini, GSM numaralarını ve varsa telsiz kodlarını içerecek şekilde yapılacaktır.

b) İlk Yardım Ekipleri:

Yöneticilerde dahil olmak üzere çalışan her 10 personele, asgari 1 İlk Yardımcı düşecek şekilde İlk Yardım Ekip atamaları gerçekleştirilecektir. Bir personelin ADME İlk Yardım Ekibine katılabilmeleri için Temel İlk Yardımcı Eğitimlerine katılması, yazılı sınavda başarılı olması, ayrıca Temel Eğitim Konuları ve İçerikleri kısmında tanımlanan ADME Yaralı Kurtarma eğitimine katılmış olmaları gerekmektedir. Temel İlk Yardımcı eğitimleri, asgari 16 saatlik eğitimlerdir ve İLK YARDIM yönetmeliğinde belirtilen onaylı eğitim kurumları tarafından verilebilirler. İlk Yardım Ekip üyeleri, diğer çalışanlara göre daha fazla eğitime tabi tutulmaları ve daha fazla yükümlülük taşımaları nedeni ile firma kemik kadroları (işten çıkarılma/ayrılma ihtimali düşük) içinden seçilmelidir. Seçilen, Temel İlk Yardımcı Sertifikası almayı başaran ve ilgili ADME eğitimleri sonucu İşyeri Hekimi tarafından yeterli görülen kişiler ACİL DURUM MÜDAHALE EKİPLERİ LİSTESİ içinde İlk Yardım Ekibi bölümünde tanımlanacaktır. Tanımlama; kişilerin isimlerini, GSM numaralarını ve varsa telsiz kodlarını içerecek şekilde yapılacaktır.

İlk Yardım Ekip üyeleri, kaza sonucu yaralanma vb. ilk yardım gerektiren hallerde ilk müdahaleyi yapacak, diğer personellerin bilinçsiz müdahalelerine engel olacak ve İŞYERLERİNDE ACİL DURUMLAR HAKKINDA YÖNETMELİK kapsamında belirtilen “*Arama, Kurtarma*” görevlerini de icra edeceklerdir.

c) ADME' lerin Duyurulması

Atanan ADME' ler TOOLBOX eğitimleri esnasında duyurulacaklardır. Ayrıca Ekip üyelerinin isimlerini ve iletişim bilgilerini içeren ACİL DURUM MÜDAHALE EKİPLERİ LİSTESİ, çalışma sahası içinde uygun lokasyonlarda duyuru panolarına asılacaktır.

5.14 Personel İletişimi

Çalışanların; İSG Departmanı ve İnsan Kaynakları Birimine ilişkin öneri ve şikayetleri, daha önce yaşadıkları kazaları ve tehlikeli durumları, yaşam alanlarına ilişkin olumsuzlukları, yazılı bir biçimde bildirmeleri amacı ile ÖNERİ/ŞİKAYET FORMU hazırlanır. Söz konusu formlar, ÖNERİ/ŞİKAYET FORMU KULLANIM TALİMATI ile birlikte çalışma sahasında uygun lokasyonlarda bulundurulacak, çalışanların rahatlıkla temin etmeleri ve doldurdıkları formları İSG Uzmanına iletmeleri sağlanacaktır.

Bu formların doldurulması sureti ile çalışanların İSG sürecine katılımları hususu, İSG Temel Eğitimi ve TOOLBOX eğitimlerinin önemli gündem maddelerinden birini oluşturacaktır. Öneri/Şikayet olmaması durumunda, bu konuya ilişkin TOOLBOX eğitimleri gerçekleştirilmelidir.

İSG Uzmanı kendisine iletilen her bir ÖNERİ/ŞİKAYET FORMUNU incelemek, değerlendirmek ve gerekli aksiyonları hayata geçirmekle yükümlüdür.

5.15 Ziyaretçi Kabulü

Tehlikeli görülen (İSG uzmanı tarafından belirlenecektir) sahalaraya gelen ziyaretçiler kayıt altına alınacak ve aşağıda belirtilen kurallar çerçevesinde sahaya kabul edileceklerdir.

- ✓ Çalışma sahasına girmeden önce faaliyetler ve İSG kuralları konusunda bilgilendirileceklerdir,

- ✓ Çalışma sahasına, belirlenen firma personeli/personelleri nezaretinde girilebilecektir,
- ✓ Ziyaretin nedenine ve çalışma sahası koşullarına göre uygun KKD'lar ziyaretçilere teslim edilecektir,
- ✓ Teslim edilen KKD'ların uygun kullanımları hususunda ziyaretçiler bilgilendirilecektir.

5.16 Kullanılan Cihaz/Ekipmanların Kontrolleri

Çalışma sahası içinde mevcut her türlü cihaz, ekipman İSG Uzmanı ve görevlendirdiği personeller tarafından her ay düzenli bir biçimde kontrol edilecek ve uygun olmayan cihaz, ekipmanların kullanımı engellenmeye çalışılacaktır. Bunun için aşağıda belirtilen kurallar çerçevesinde hareket edilecektir.

Büyük; sabit, mobil cihazların bu bölümde tanımlanan kriterlere göre kontrolleri yapıldıktan sonra açma butonları üzerine ya da rahatlıkla görülebilecek yüzeylerine; uygun görülmesi halinde KULLANIMA UYGUNDUR ETİKETİ, uygun bulunmaması halinde de KULLANIMI YASAKTIR ETİKETİ iliştilirilecektir.

KULLANIMI YASAKTIR etiketi üzerinde taşıyan bir cihaz/ekipmanın kullanımı doğal olarak yasaktır. Ancak personellerin bu konuda bilinçlenmeleri, kullanımı yasak cihazların kullanımının tespiti sonrası yaptırımlar gibi konular, İSG temel eğitimi ve standart TOOLBOX sohbetleri esnasında da dile getirilecektir.

Etiketleme yapılan her bir cihaz/ekipmana ilişkin uygunsuzluk durumu giderildiğinde ise, cihaz üzerine, cihaz kullanımının risk taşımadığını ifade etmek maksadı ile KULLANIMA UYGUNDUR ETİKETİ iliştilirilecek ve bu suretle kullanım izni verilmiş olacaktır.

Bakım çalışmaları esnasında cihazların çalıştırılması hem bakımı yapan personel, hem de cihazı kullanacak personel için tehlike arz edebilir. Bu nedenle bakım çalışmalarının, diğer personellere duyurulması maksadı ile oluşturulan etiketin, cihazın açma butonu üzerine ve cihaz üzerinde rahatlıkla görülebilecek yüzeyine/yüzeylerine iliştilirilmesi sağlanacaktır. Büyük ebatlara sahip cihazlar için yüzeyde birkaç noktanın etiketlenmesi gerekebilir.

Küçük boyutlara sahip cihaz, ekipmanlar etiketlenmeyecektir. Söz konusu cihaz/ekipmanlar, kontroller sonrasında uygun görülmezlerse İSG Uzmanı tarafından belirlenen KARANTİNA SAHASINA taşınacak ve uygun hale getirilinceye kadar bu sahada tutulacaklardır. Karantina sahası levha ile duyurulacaktır.

Sahada kullanılacak cihaz ve ekipmanların, CE işaretini taşıması zorunludur. CE normlarına uygun olmayan cihaz ve ekipmanların kullanımı yasaktır. Sahada kullanılan cihazların; aşağıda belirtilen yeni yaklaşım direktiflerinden en az birinin kapsamına girdiği unutulmamalıdır. Rutin kontroller esnasında mevzubahis direktif şartları genel hatları ile dikkate alınacaktır.

- ✓ 2006/95/AT Elektrikli Teçhizat İle İlgili Yönetmelik
- ✓ 97/23/EC Basınçlı Ekipmanlar Yönetmeliği
- ✓ 2004/108/AT Elektromanyetik Uyumluluk Yönetmeliği
- ✓ 2006/42/AT Makine Emniyeti Yönetmeliği

5.17 Basınçlı Ekipmanlar

Çalışma sahasında mevcut basınçlı kapların tamamı İSG Uzmanı tarafından MAKİNE/EKİPMAN TAKİP KONTROL LİSTESİNE kaydedilecektir. Gerçekleştirilen her kontrol bu listeye işlenecek ve bu liste üzerinden kontrol ve takip edilecektir. Basınçlı kapların kontrollerine ilişkin referans standartlar İŞ EKİPMANLARININ KULLANIMINDA SAĞLIK VE GÜVENLİK ŞARTLARI YÖNETMELİĞİ EK 3 2.1 Basınçlı kap ve Tesisatlar başlığı altında liste halinde verilmiştir ve periyodik kontrol süresi maksimum 1 yıldır. Kontroller yetkin bir Makine Mühendisi tarafından gerçekleştirilecek ve raporlanacaktır.

Ulusal mevzuat şartının yerine getirilmesinin dışında sahada bu tip ekipmanların tamamı aylık rutin kontrollere tabidir. Basınçlı cihaz, ekipman ve kapların tamamı kontrol edilecek ve bu kontroller kayıt altına alınacaktır. Söz konusu kontrolle ilgili kayıt basınçlı ekipmanın üzerine, çevresel etkilerden korunacak bir biçimde sabitlenecektir.

5.18 Kaldırma Cihaz/Ekipmanları

Çalışma sahasında mevcut kaldırma cihazları (vinç, forklift, caraskal vb.) ve kaldırma ekipmanları (sapan, zincir, mapa vb.) İSG Uzmanı tarafından MAKİNE/EKİPMAN TAKİP KONTROL LİSTESİNE, kaydedilecektir. Gerçekleştirilen her kontrol bu listelere işlenecek ve bu listeler üzerinden kontrol ve takip edilecektir. Kaldırma cihaz ve ekipmanlarının kontrollerine ilişkin referans standartlar İŞ EKİPMANLARININ KULLANIMINDA SAĞLIK VE GÜVENLİK ŞARTLARI YÖNETMELİĞİ EK 3 2.2 Kaldırma İletme Ekipmanları başlığı altında liste halinde verilmiştir ve periyodik kontrol süresi maksimum 1 yıldır. Kontroller yetkin bir Makine Mühendisi tarafından gerçekleştirilecek ve raporlanacaktır.

Yasal mevzuat şartının yerine getirilmesinin dışında sahada bu tip ekipmanların tamamı aylık rutin kontrollere tabidir. Söz konusu kontrollere ait kayıtlar kontrol edilen kaldırma cihazının üzerine, çevresel etkilerden korunacak bir biçimde sabitlenecektir.

Sapan, zincir, mapa vb. kaldırma ekipmanlarının kontrolü görsel olarak yapılacak ve aşınma, yıpranma emareleri aranacaktır. Kontroller sonrasında uygun görülmeyen kaldırma ekipmanları derhal KARANTİNA SAHASINA kaldırılacaktır. Söz konusu ekipmanların tamiri vb. bir durum söz konusu olmadığı için bu ekipmanlar karantinadan saha dışına çıkarılacaktır.

5.19 Yangın İhbar Sistemleri ve Tüpleri

5.19.1. Yangın Söndürme Tüpleri

Taşınabilir yangın söndürme tüpleri bir liste ile kaydedilecek ve bu liste marifeti ile takip ve kontrol edilecektir.

Yangın söndürme cihazlarının periyodik kontrolü ve bakımı TS ISO 11602-2 standardına göre 6 ayda bir kez bulunduğu yerlerde gerçekleştirilecektir. Kontroller üretici firma ya da üretici firma tarafından yetkilendirilmiş dolum firmaları tarafından yapılacaktır. 4 yılını tamamlayan yangın söndürme

tüplerinin boşaltılması ve yeniden doldurulması sağlanacaktır. Kontrol/dolum işlemini yapan firmanın yangın tüplerinin üzerine objektif kanıt içerecek şekilde etiketleme/işaretleme yapması zaruridir. Her kontrol/dolum işlemi sonrası, bu işlemi gerçekleştiren kurumdan yapılan işlemlere ilişkin rapor talep ve temin edilecektir.

Kullanılan yangın söndürme tüplerinin yerine konulmak üzere asgari 2 adet yedek yangın söndürme tüpü tesis edilecektir. Söz konusu yedek tüplerde diğer tüpler gibi periyodik olarak yetkili kurum tarafından kontrol edilecektir.

Söndürme tüplerinin sayısı mekânlarda varolan durum ve risklere göre belirlenir. Her bağımsız bölüm için en az 1 adet olmak üzere, beher 200 m² taban alanı için 1 adet ilave edilerek, aşağıda belirtilen tanımlar dikkate alınarak uygun tipte 6 kg'lık yangın söndürücü bulundurulması sağlanacaktır.

5.19.2. Yangın Söndürme tüp çeşitleri ve özellikleri Kuru Kimyevi Tozlu Söndürücüler;

Kuru Kimyevi Tozlu Cihazlar başlığı altında topladığımız yangın söndürme cihazlarının tümünün ortak söndürme maddeleri, çok maksatlı ve teknik olarak **bütün yangın türlerinde** etkili durduğu yerde bozulmayan, topaklanma yapmayan, rutubetten etkilenmeyen, -80°C ve +80°C ısı değişikliklerinde akıcılık ve söndürme özelliğini muhafaza eden kuru kimyevi tozdur. Her türlü yangın riski taşıyan ortamlarda yüksek söndürme etkisi, yangını boğma, radyasyon yalıtımı ve kimyasal yanma reaksiyonunu kırma etkisiyle güvenle kullanılabilir. Bu tozların klinik deneylerde yapılan incelemelerde insan sağlığını tehdit eden hiç bir bulguya rastlanmamıştır. Kullanıldıktan sonra çevrede atık bıraktığı için genellikle elektronik cihaz bol bulunan bölgelerde kullanımını tavsiye edilmemektedir.

Karbondioksit Gazlı Yangın Söndürücüler;

Karbondioksit Gazlı Yangın Söndürücüler; **B sınıfı**, özellikle parlayabilen sıvılar ve yangın kaynağı olan elektrik alevlenmesine karşı özellikle kapalı alanlarda kullanımı uygun olan cihazlardır. Cihazın içinde bulunan %99,9 saflıkta ve -78°C karbondioksit yangın esnasındaki Oksijen oranını düşürerek ve alanı soğutarak söndürme sağlar. Elektronik donanımların bulunduğu alanlardaki cihazlarasirayetmez. Kuru Kimyevi Tozlu cihazlar gibikıalıcıve zor temizlenen atık madde bırakmaz, bıraktığı atık kuruyarak kaybolur.

Köpüklü Yangın Söndürücüler;

Köpüklü Yangın Söndürücüler; **AB sınıfı** yangın riski taşıyan ortamlarda güvenle kullanılabilir. Çok amaçlı AFFF tipi köpükler, özellikle B sınıfı(Akaryakıt) yangınlara müdahalelerde etkin rol oynar. Cihaz Özel köpük yapıcı nozulları sayesinde, içinde bulunan su ve köpük konsantresini alevlenmenin üzerine püskürtür, Yanan sıvının öz kütlesinden hafif olan köpük yanan yüzey üzerinde film tabakasına benzer bir örtü teşkil ederek yayılır vekaplar. Kullanıldıktan sonra atık bırakan bu cihazlar özellikle dış alanlarda kullanılmalıdır. Muhteviyatının insan sağlığı üzerinde olumsuz bir etkisi yoktur.

Sulu Yangın Söndürücüler;

Sulu Yangın Söndürücüler; **A sınıfı** (Kağıt, Saman, Odun, Kömür, tekstil ürünleri, Mobilyalar vs. gibi genellikle organik kökenli, geç tutuşan ve yandıktan sonra atık bırakan katı maddeler) yangın riskleri taşıyan ortamlarda kullanılır. Süper spray ve Full jet modelleri ile oluşturdukları su perdesi, kullanıcıya güvenli bir ortam sağlar. Suyun soğutucu ve boğma etkisi, bu maddenin etkin ve vazgeçilmez bir söndürme ajanı olmasını sağlamıştır. Bu cihazlar üretildikleri malzemelerden

dolayı elektrik akımına karşı yalıtımlı olmasına rağmen, söndürme maddesinin özelliğinden kaynaklanan iletkenlik özelliğinden dolayı Elektrik akımlarına püskürtülmemesi önemle belirtilir.

Halokarbonlu Yangın Söndürücüler;

Halokarbonlu(HCFC) yangın söndürücüler; **BC yangın sınıfları** için uygun olmakla beraber özellikle elektronik cihazların yoğun olduğu(Santraller, Server Odaları, İlaç Fabrikaları, Hijyen'in esas alındığı işletmeler, laboratuvarlar, ameliyathaneler) alanlarda güvenle kullanılabilir. Çevre dostu HCFC gaz karışımları ile üretilmiş ve halojenleştirilmiş hidrokarbonlar, Ozonosfer'e zarar vermeyen(Clean Agent) Yangın söndürme ajanıdır. Halokarbonlar'ın çok yüksek soğutucu etkiye sahip olmaları sebebi ile yangın üçgenini teşkil eden ISI enerjisini düşürerek söndürmeleri ve bu esnada çevrede hiçbir atık madde bırakmamaları en çok tercih edilen yangın söndürücüler olmalarını sağlamıştır. İnsansağılığına karşı hiçbir zararlı etkisi bulunmamaktadır.

Yasal mevzuat şartının yerine getirilmesinin dışında yangın tüplerinin tamamı rutin olarak her ay kontrol edilecektir, kontroller esnasında tüplerde fiziksel bir kusurun olup olmadığı, yangın tüpünün izinsiz kullanılıp kullanılmadığı, basıncın uygun olup olmadığı (manometre) dikkate alınacaktır. Kusur tespiti halinde kusurlu yangın tüpünün yerine yedek tüp tesis edilecek, söz konusu tüp **KARANTİNA SAHASINA TAŞINACAK** ve dolum, bakım işlemleri gerçekleştirilinceye kadar bu bölümde tutulacaktır.

5.19.3. Yangın Tespit, İhbar Sistemleri

Yangın tüpleri gibi, yangıntespit, ihbarsistemleride(yangınsantrali, dumandetektörü, ihbarbutonu, siren vb. elemanlar) bir listeye kaydedilecek ve bu liste marifeti ile kontrol ve takip edilecektir.

Söz konusu sistemler asgari yılda bir kez, sistem kurulumunu gerçekleştiren yetkili firmalar tarafından fonksiyonel olarak kontrol edilecek ve raporlanacaktır. Mevzubahis sistemlerin mevcudiyeti durumunda, yangın tatbikatlarında söz konusu sistemler aktif olarak kullanılacaktır.

5.19.4. Sabit Cihazlar

Kaldırma ve basınçlı ekipmanlar dışında kalan jeneratör, gibi sabit cihazlar İSG Birimi tarafından tespit edilecek ve listelenecektir. Bu cihazların kontrol ve bakımlarına ilişkin yasal bir kıstasın bulunmaması nedeniyle üretici firmalar tarafından öngörülen kontrol süreleri de dikkate alınarak kontrol periyotları belirlenecek ve hazırlanan listede tanımlanacaktır. Gerçekleştirilen kontroller İSG Uzmanı tarafından bu listeye girilecektir. Sabit cihazların bakım ve kontrolleri o cihaza ilişkin yeterli deneyime ve eğitime sahip personeller tarafından gerçekleştirilecektir.

Listede tanımlanan her bir cihazın kontrol ve bakımlarının nasıl yapılacağı hususuna ilişkin talimat hazırlanması ve cihazın üzerine çevresel etkilerden yıpranmayacak biçimde iliştilmesi sağlanacaktır. Mevzubahis talimatlar, bakımı yapacak yetkin personeller tarafından; üretici firmalardan alınan bilgiler ve geçmiş deneyimlerinden faydalanılarak hazırlanacaktır. Söz konusu talimatlar İSG Uzmanı tarafından kontrol edilecek ve onaylanacaktır.

5.20 Mobil Elektrikli Cihazlar

Mobil, elektrikli cihaz/ekipmanlara ilişkin kontrollerde dikkate alınan hususlar aşağıda belirtilmiştir. Söz konusu kontroller görsel ve fonksiyonel kontroller şeklinde olacaktır. Cihaz bakım ve kontrolleri mesleki yeterliliğe sahip personeller tarafından gerçekleştirilebilir.

- ✓ Elektrikli cihaz/ekipmanın, özellikle elektriksel aksamını koruyan bölümlerinde fiziksel bir bozulmanın olup olmadığı kontrol edilecektir. Tamiri mümkün kusurların tespiti halinde gerekli tamir/bakım çalışmaları başlatılacaktır. Tamiri mümkün görülmeyen hasarlı cihazlar KARANTİNA SAHASINA iletilecek ve çalışma sahasından uzaklaştırılması sağlanacaktır.
- ✓ Elektrik kablolarında yıpranma, aşırı ısınma sonrası kararma/sertleşme emarelerinin olup olmadığı kontrol edilecektir. Fiziksel olarak bozulmuş kabloların elektrik bandı vb. yardımcı elemanlar marifeti ile tamirine izin verilmeyecek, kablonun hasarlı kısmının kesilmesi sureti ile yeniden tesisi, kablo mesafesinin izin vermediği durumlarda kablonun eşdeğer özellik ve kesitte bir kablo ile değiştirilmesi sağlanacaktır.

- ✓ Metal gövde ve aksamalarının topraklama bağlantıları kontrol edilecektir. Gevşemiş, yıpranmış bağlantıların sıkılması ya da değiştirilmesi sağlanacaktır.
- ✓ Fiş priz kombinasyonlarında yıpranma, aşırı ısınma sonrası kararma/sertleşme emarelerinin olup olmadığı kontrol edilecektir. Yıpranmış, aşınmış fiş/priz elemanlarının eşdeğer amperaj özelliğine sahip yeni fiş/priz ile değiştirilmesi sağlanacaktır.
- ✓ Kontrol edilecek cihaz çalıştırılacak ve fonksiyonlarını tam olarak yerine getirip getirmediği, aşırı vibrasyon, gürültü, ısınma gibi problemlerin mevcudiyeti araştırılacaktır. Normal çalışma esnasında bu tip problemler tespit edilen cihaz/ekipmanlar KARANTİNA SAHASINA iletilecek ve arıza giderilene kadar kullanımına izin verilmeyecektir. Tamiri mümkün görülmeyen hasarlı cihazların çalışma sahasından uzaklaştırılması sağlanacaktır.

5.21 Elektrik Sistem Kontrolleri

5.21.1. Elektrik Pano/Tabloların Kontrolleri

Her bir elektrik panosu, tablosunun taşınması gereken asgari özelliklere ilişkin talimat hazırlanacaktır. Söz konusu talimat çalışma sahasında mevcut bütün panoların iç kısmında bulundurulacaktır.

Kontrollerde dikkat edilmesi gereken asgari şartlar şunlardır;

- ✓ Pano/Tali tabloların; su ve toz yalıtımları, tesis edildikleri alan dikkate alındığında yeterli seviyede olmalıdır. (IPXX Koruma Sınıfı)
- ✓ Pano/Tali tablolar, elektrik yüklü ekipman parçalarına erişimi engelleyecek iç koruma kapağına sahip olmalıdır. Bu kapağın tesis edilemediği, edilmediği durumlarda pano/tali tablo sürekli suretle kilitli tutulmalıdır.
- ✓ Pano/Tali tablo dış metal gövdesinin her bir parçası topraklama hattına uygun bağlantı elemanları kullanılmak sureti ile irtibatlandırılmalıdır.
- ✓ Pano/Tali tablo iç bağlantıları, elektrik yüklü izolesi açılmış, yırtılmış, yıpranmış bölümler barındırmayacak şekilde itina ile gerçekleştirilmiş olmalıdır.
- ✓ Pano/Tali tablo içindetesis edilen şalt malzemelerinde (Sigorta, kontaktör, şalter vb.) aşırı ısınma emareleri bulunmayacaktır.

- ✓ Pano/Tali tablo iç bağlantılarında ve linye hatlarında, kullanılan iletkenlerin izolasyon renkleri Şekil 5 de verilen kriterlere uygun olacaktır.
- ✓ Ana pano üzerinde 300mA, tali tablolar içinde 30mA KAKR (Kaçak Akım Koruma Rölesi) tesis edilecektir.
- ✓ Panoların üzerinde uyarı levhaları uygun biçimde tesis edilecektir.

Elektrik Pano/Tali tablo kontrol ve bakımları ancak mesleki yeterliliği olan 3. Taraflar veya personeller tarafından gerçekleştirilebilir. Mesleki yeterliliğine dair objektif kanıtları sunamayan (Diploma, sertifikalar) personellerin elektrikli cihazlara müdahalesi kesinlikle yasaktır. Yapılan kontroller, kontrol edilen pano/tali tablo üzerine, çevresel etkilerden yıpranmayacak şekilde sabitlenen etiketlerde gösterilecektir.

5.21.2. Topraklama Sistemi

Sistem elektrik tesisatı, koruma topraklama hattı ve bağlantıları; asgari yılda bir kez ölçülerek etkinliği kontrol edilecektir. Kontroller EMO (Elektrik Mühendisleri Odası)'dan TOPRAKLAMA ÖLÇÜM BELGESİ olan yetkin Elektrik Mühendisleri tarafında, kalibrasyon raporu (Ölçümün yapıldığı tarih itibari ile en fazla 1 yıl süreli kalibrasyon raporları kabul edilecektir. Kalibrasyon periyodu ve yetkili kurumlar aşağıdaki bölümlerde verilmiştir.) mümkün olan sahalarda kazıklı topraklama megeri, toprak erişiminin söz konusu olmadığı alanlar için kazıksız meger kullanılmak sureti ile gerçekleştirilecek ve raporlanacaktır.

Gerçekleştirilen ölçümlere ilişkin rapor asgari olarak aşağıda yer alan verileri içerecek şekilde hazırlanacaktır.

-Ölçüm cihazı bilgileri;

- ✓ Ölçüm cihazı markası/modeli
- ✓ Ölçüm cihazı serinumarası
- ✓ Ölçüm cihazı kalibrasyontarihi

-Çevre koşulları;

- ✓ Hava durumu
- ✓ Sıcaklık

-Ölçüm sonuçları

- ✓ Ölçüm yapılan pano/tali tablo, cihaz, ekipman tipi, numarası ve konumu
- ✓ Ölçüm yapılan pano/tali tablo, cihaz, ekipman besleme iletkeni tipi ve kesiti (Örn: NYY /4x2,5mm)
- ✓ Ölçüm yapılan pano/tali tablo, cihaz, ekipman koruma elemanı (sigorta vb.) tipi, nominal akımı (In), açma akımı (Ia)(Amper – A) değerleri
- ✓ Ölçüm sonucu elde edilen topraklama sistemi direnç değeri (Ω) (R_x)
- ✓ Sınır topraklama direnç değeri (Ω) (R_a)
- ✓ Yorum

Topraklama direnci sınır değerlerinin tespitinde aşağıda verilen formülasyon kullanılacaktır.

Denklem: Topraklama sistemi azami direnç değeri hesaplama formülasyonu

$$I_a = n \times I_n$$

Koruma elemanı açma akım değeri (Amper) → I_a

Koruma elemanı açma sabiti (B tipi şaltlar için değeri 5) → n

Koruma elemanı nominal akım değeri (Amper) → I_n

$$V_k = 50V$$

Güvenli gerilim azami değeri (Volt) → V_k

$$R_a = \frac{50}{I_a} = \frac{50}{n \times I_n}$$

Direnç azami değeri (ohm). [Ölçüm sonucu elde edilen direnç değerinin, bu değerin altında kalması gerekmektedir.] → R_a

Temin edilen topraklama ölçüm raporlarından elde edilen direnç değerleri, İSG Uzmanı tarafından bir listeye kaydedilecek ve bu liste marifeti ile periyodik ölçümlerin zamanında yenilenmesi sağlanacaktır.

5.21.3. Elektrik Sistemi Genel Muayenesi

Çalışma sahası elektrik sistemi, Yetkili bir Elektrik Mühendisi tarafından muayene edilecek ve raporlanacaktır. Tespit edilmesi ve raporda belirtilmesi halinde eksikliklerin giderilmesi için gerekli aksiyonlar zaman kaybetmeden gerçekleştirilecektir. Elektrik sistem muayenesi esnasında Elektrik Mühendisi tarafından gerekli görülmesi halinde Termal İnceleme yapılabilir ve raporları temin edilebilir.

5.21.4. Jeneratör Kontrolleri

Çalışma sahasında mevcut jeneratörler, üretici firma tarafından öngörülen kullanım süreleri dahilinde yine üretici firma yada üretici firma tarafından yetkilendirilmiş servis hizmeti veren firmalar tarafından kontrol edilecek ve raporlanacaktır.

Mevzubahis kontrollerin dışında jeneratörler ayrıca İSG Uzmanı tarafından da, olması halinde bu konuda deneyimli personel ile birlikte muayene edilecektir. Kontrol sonrası kayıt tutulacak ve bu kayıt jeneratör kumanda panosu kapağına, çevresel koşullardan etkilenmeyecek bir biçimde iliştilirilecektir.

5.22 Çevresel Koşullara İlişkin Ölçümler

5.22.1. Saha Aydınlatma SeviyelerininTespiti;

Aydınlatma seviyesi ölçümleri,İSGUzmanıtarafındanbelirlenen saha ilekısıtlı olmak üzere talep ve temin edilecektir. Ölçümlerde elde edilen veriler aşağıda belirtilen limit değerler ile kıyaslanmalı, uygun olmayan aydınlatma seviyelerinin tespiti halinde aydınlatma şiddetinin uygun hale getirilmesi için gerekli aksiyonlar belirlenmeli ve gerçekleştirilmelidir.

- ✓ Kab amalzemelerin taşınması, aktarılması, depolanması ve benzeri kaba işlerin yapıldığı yerler ile iç geçit koridor yol ve merdivenler, en az 50 lüks (lux) ile aydınlatılacaktır.
- ✓ Kaba montaj, kazan dairesi, makine dairesi, insan ve yük asansör kabinleri malzeme stok ambarları, soyunma ve yıkanma yerleri, yemekhane ve helalar, en az 100 lüks ile aydınlatılacaktır.
- ✓ Normal montaj, kaba işler vb. benzeri işlerin yapıldığı yerler, en az 200 lüks ile aydınlatılacaktır.
- ✓ Ayrıntıların, yakından seçilebilmesi gereken işlerin yapıldığı yerler, en az 300 lüks (lux) ile aydınlatılacaktır.

Ölçümler, kalibrasyon raporuna sahip (geçerlilik süresi 1 yıl kabul edilmiştir.) LÜXMETRE marifeti ile gerçekleştirilecek ve raporlanacaktır. Rapor; ölçüm yapılan noktaları ve aydınlatma seviyelerini, saha planları üzerinde gösterecek şekilde hazırlanacaktır.

5.22.2. Gürültü Seviyesi Tespiti

Gürültü seviyesi ölçümleri, İSG Uzmanı tarafından belirlenen sahalar ile kısıtlı olmak üzere talep ve temin edilecektir. Ölçümlerde elde edilen veriler aşağıda belirtilen limit değerler ile kıyaslanacak, belirtilen gürültü ve maruz kalma süreleri dikkate alınarak, mümkünse gürültü seviyesinin düşürülmesi için gerekli çalışmalar gerçekleştirilecek, bunun mümkün olmadığı durumlarda uygun kulaklık ve uyarı levhalarının temini, tesisi sağlanacaktır.

Tablo 3: Gürültü Seviyeleri ve Azami Maruziyet Sureleri

Gürültü Seviyesi (dB)	Maruziyet Süresi
85	8 saat
88	4 saat
91	2 saat
94	1 saat
104	6 dakika
114	36 saniye

Çalışanların; gürültünün etkilerivekalıcıişitmekayıplarıhususundabilgilendirilmesiönemlibirhusustur. Bu nedenle Temel Eğitim esnasında bu konu gündeme getirilecek, İşyeri hekiminin gerekli görmesi halinde bu konuya ilişkin TOOLBOX eğitimleri tertip edilecektir.

Ölçümler, kalibrasyon raporuna sahip (geçerlilik süresi 1 yıl kabul edilmiştir.) dB-Metreler marifeti ile gerçekleştirilecek ve raporlanacaktır. Rapor; ölçüm yapılan noktaları ve gürültü seviyelerini, saha planları üzerinde gösterecek şekildehazırlanacaktır.

5.22.3. Sıcaklık/Nem Ölçümleri

Kişisel konfor şartlarına ilişkin ölçümler, İSG Uzmanı tarafından belirlenen sahalar ile kısıtlı olmak üzere talep ve temin edilecektir. Ortam sıcaklık ve nem değerleri ölçülerek tespit edilecek ve kişisel konfor şartları dikkate alınarak ortam iyileştirmeleri ve işçilere uygun kıyafet temin ve tesisi için gerekli aksiyonlar başlatılacaktır. İklim koşulları dikkate alınarak mevzubahis ölçümler kış ve yaz sezonu başlangıcında gerçekleştirilecektir.

Ölçümler , kalibrasyon raporuna sahip (geçerlilik süresi 1 yıl kabul edilmiştir.) Sıcaklık/Nem ölçer marifeti ile gerçekleştirilecek ve raporlanacaktır. Rapor; ölçüm yapılan noktaları ve sıcaklık/nem değerlerini, saha planları üzerinde gösterecek şekildehazırlanacaktır.

Uygun görülen konfor şartları aşağıda belirtilmiştir.

- ✓ Ortam sıcaklığı 21-23 C⁰
- ✓ Ortam nemi 40% - 60% Rh

5.22.4. Hava Kalitesi Ölçümleri

Hava kalitesi ölçümleri, İSG Uzmanı tarafından belirlenen sahalar ile kısıtlı olmak üzere talep ve temin edilecektir. Kapalı çalışma sahalarının hava kalitesi (içeriği) ölçülerek tespit edilecek ve gerekli görülmesi halinde havalandırma sistemi tesisi, iyileştirilmesi gibi aksiyonlar hayata geçirilecektir.

Ölçümler, kalibrasyon raporuna sahip (geçerlilik süresi 1 yıl kabul edilmiştir.) HAVA KALİTESİ ÖLÇÜM CİHAZ/PROBLARI marifeti ile gerçekleştirilecek ve raporlanacaktır. Rapor; ölçüm yapılan noktaları ve hava bileşen değerlerini, saha planları üzerinde gösterecek şekilde hazırlanacaktır. Ölçümler sonucunda elde edilen CO₂ konsantrasyonu <1000 ppm¹ seviyesinde olmalıdır.

5.22.5. Kişisel Maruziyet Ölçümleri

İSG Uzmanı ve/veya İşyeri Hekiminin gerekli görmesi halinde kişisel gürültü maruziyet ölçümü, kişisel titreşim maruziyet ölçümü, kişisel toz maruziyet ölçümlerinin gerçekleştirilmesi ve raporlanması sağlanacaktır. Söz konusu ölçümler; tanımlanan ölçüm tipleri konusunda EN ISO/IEC 17025 standardında TÜRKAK Akreditasyonuna sahip laboratuvarlar tarafından gerçekleştirilecektir.

5.23 Çalışma Sahası Uygunluk Kontrolleri

İSG Uzmanı ve İşyeri Hekimi saha ilk ziyaretlerinde çalışma sahasının fiziksel unsurlarının uygunluğunu hazırlayacağı bir liste ile kontrol edecek ve tespit ettiği kusurları raporlayacaktır. Sahada kontrol edilecek unsurlar aşağıda başlıklar halinde verilmiştir.

- ✓ Çalışma ortamının (bina,iskele, kalıp, vb) yapısal dayanımı,
- ✓ Elektrik tesisatı,
- ✓ Acil çıkış yolları ve kapıları,
- ✓ Yangından korunma, müdahalesistemleri,
- ✓ Havalandırma,
- ✓ Isıtma/soğutma sistemleri,

ASHRAE kriterleri

- Aydınlatma sistemi,
- İşyeri tavan, taban, duvar ve çatı yapısı,

- Pencereleler ve kapılar,
- Ulaşım yolları, tehlikeli alanlar,
- Merdivenler,
- Yükleme alanları verampalar,
- Çalışma sahasının büyüklüğü,
- Dinlenme, soyunma ve temizlenme yerleri,

Kontroller esnasında tespit edilen kusurlara ilişkin uygunsuzluklar tutanaklarla kayıt altına alınacak ve düzeltilmesi için gerekli aksiyonlar belirlenerek gerçekleştirilecektir.

5.24 Geçici Görevlendirme

Çalışan herhangi bir personel görevi ve süresi ne olursa olsun, başka bir firma/kurum sorumluluğundaki bir sahada çalışmak için görevlendirildiğinde, iki nüsha halinde GEÇİCİ GÖREVLENDİRME yazısı hazırlanarak, bir nüshasını çalışma sahası içinde muhafaza edilecek, bir nüshasını ise ilgili personelin gönderildiği firma/kurum İSG Departmanına iletmek üzere personele teslim edilecektir. Söz konusu form ekinde, personele ilişkin temel eğitim sertifikası ve sağlık raporunun kopyası bulundurulmalıdır.

Çalışma sahasına girecek 3. taraf kurum personelleri içinde aynı şartlar aranacak, söz konusu firmanın görevlendirme metni hazırlaması ve sağlık raporları, mesleki yeterlilik belgeleri vb. dokümanları iletmeleri talep edilecektir.

5.25 Personel Uygunluk Kontrolleri

Çalışan personellerin başlayacakları işe uygunluklarının belirlenmesinde dikkate alınması gereken iki önemli parametre söz konusudur. Bunlardan birincisi sağlık yönünden işe uygunluğun değerlendirilmesi, ikincisi ise işin gerektirdiği bilgi birikimine sahip olup olunmadığıdır.

Sağlık yönünden işe uygunluk bizzat firma İşyeri Hekimi kontrolünde gerçekleştirilecek sağlık taramaları ve muayeneişlemleri sonrasında düzenlenecek SAĞLIK RAPORLARI ilesağlanacaktır. Bu sürece iliskindetaylar , Sağlık Taramaları ve Muayene İşlemleri başlığı altında belirtilmiştir.

İşe uygunluk konusunda değerlendirmede ise ULUSAL MESLEKİ YETERLİLİK LİSTELERİ (http://portal.myk.gov.tr/index.php?option=com_yeterlilik_ara&Itemid=450) dikkate alınacaktır. Kapsama giren görevler için Mesleki deneyimi gösterir sertifikalar talep edilecek, temin edilebilen sertifikaların kopyası personel özlük dosyasına konacak, temin edilemeyen sertifikalara ilişkin belirlenen düzeltici faaliyetlerin başlatılması hususunda Sorumlu Yöneticiler ile birlikte planlama yapılacaktır. Görev değerlendirmeleri esnasında OPERATÖRLER’lerin, operatörlük sertifikaları bu kapsamdadır. Çalışan personellerin İSG hususunda katılmaları gereken eğitimler “Eğitim” başlığı altında belirtilmiştir. Söz konusu eğitimlere ilişkin sertifikalar personel özlük dosyaları içinde muhafaza edilecektir.

Aşağıda belirtilen riskli faaliyetlere ilişkin, mesleki yeterliliğini ispat edemeyen (sertifika kontrolü) personellerin çalışmaları derhal durdurulacaktır. Söz konusu iş dalları sadece personelin kendisini değil, diğer personellerin ve 3. tarafların güvenliklerini de etkilemektedir.

- Kaldırma cihazlarının kullanılması sureti ile gerçekleştirilen kaldırma operasyonları,
- Elektrik sistem tamir,bakımları,
- Elektrikli cihazların tamir,bakımları,
- Kaynak operasyonları,
- Ağır iş makinesikullanımı,
- Şoförler

Diğer görevlere ilişkin sertifikaların temin edilememesi halinde, personelin mesleki eğitim sertifikalarını temin edinceye kadar çalışmaya devam edip etmeyeceği hususunda alınan karar kayıt altına alınacaktır.

5.26 Sahalarda Tesis Edilecek Uyarı Levhaları ve Etiketleri²

Çalışma sahaları içinde kullanılacak uyarı etiket ve levhaları konu başlıkları halinde aşağıda belirtilmiştir. Kontrol edilen cihaz ve ekipmanların kullanım uygunluğuna ilişkin etiketler **Kullanılan Cihaz/Ekipmanların Kontrolleri** başlığı altındaverilmiştir.

5.26.1. Emir İçerikli Uyarı Levha/Etiketleri:

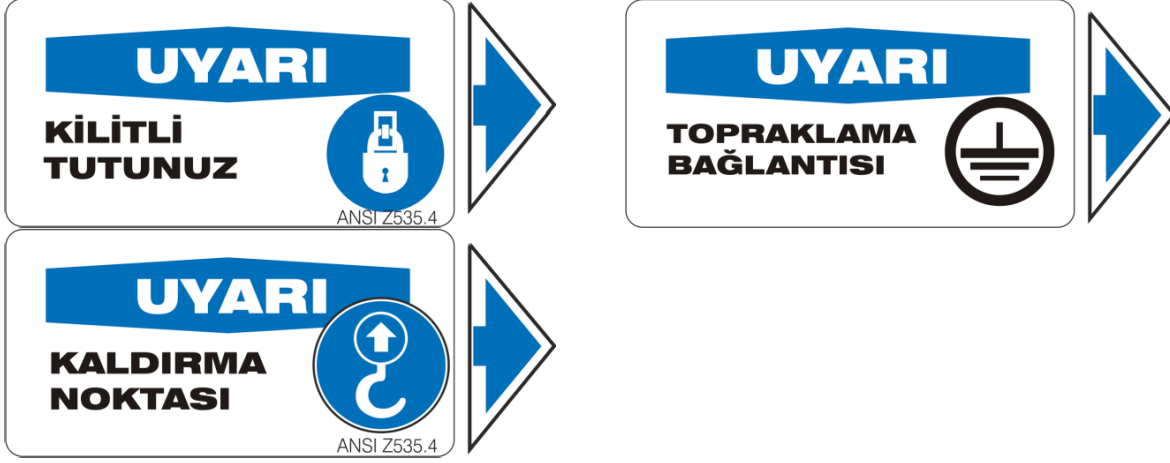

5.26.2. Uyarı İçerikli Uyarı Levha/Etiketleri:

5.26.3. Tehlike Bildirimi İçerikli Uyarı Levha/Etiketleri:

5.26.4. Bilgilendirme Amaçlı Uyarı Levha/Etiketleri:

5.26.5. Bilgilendirme Amaçlı Uyarı Levha/Etiketleri:

Anlamı ve/veya amacı	Talimat ve bilgi
Yasak, Tehlike, Yangınla mücadele ekipmanı	→ Tehlikeli hareket ve davranış → Dur, kapat, düzeneği acil durdur, tahliye et → Ekipmanın yerinin gösterilmesi
Uyarı	→ Dikkatli ol, kontrol et, önlem al
Zorunluluk, emir	→ Özel bir davranış yada eyle → Kişisel koruyucu donanımı kullan
Kullanıma uygun, Tehlike yok Acil kaçış, ilk yardım	→ Amacına uygun biçimde kullanabilirsin → Normal şartlar altında zarar görmezsin → Acil çıkış yolları, ilk yardım ekipmanları

Şekil 2: Uyarı Levhaları Renk Kodları

5.27 İş Kazası Sonrası Yapılması Gerekenler

İş kazası sonrasında, KAZA RAPORU aşağıda belirtilen kurallar çerçevesinde eksiksiz bir biçimde doldurulacaktır.

- Kazazedenin yaralandığı bölümler grafik üzerinde belirtilmeli, yaralanmaya ilişkin bilgiler uygun biçimde tanımlanmalıdır,

- Kazaya neden olan unsurlar, belirtilmelidir,
- Kaza tarifi ve kazaya neden olan kök nedenler belirtilirken çok dikkatli hareket edilmeli, kaza iyi soruşturulmalı, yanlış anlaşılabilir ifadelerin kullanılmamasına dikkat edilmelidir,
- Kazaya tanık olan 2 personel, Kaza Raporu içinde tanımlanmalıdır,
- Kazaya tanık olan personel sayısının 2' den fazla olması halinde, kazayı uygun biçimde tarif edebilecek, tarafsız personellerin seçimine çalışılmalıdır,
- Tanıkların KAZA TUTANAĞI imzalamaları sağlanmalıdır,
- Olay yeri fotoğrafları, kazazede fotoğrafları, kazaya neden olan cihaz, ekipman vb. objelerin fotoğrafları vb. objektif kanıtlar sağlanmalı ve Rapora iliştilmelidir. Fotoğrafların sayısının fazla olması halinde, önemli görülen fotoğraflar bu bölümde belirtilmeli, diğer fotoğraflar raporun ekinde tutulmalıdır. Kaza esnasında personelin kullandığı KKD' lar belirtilmelidir. Bu bölümde personele teslim edilen değil, personel tarafından bizzat kullanılan KKD' lerin tanımlanmasına özen gösterilmelidir. Personele teslim edilen KKD' lara ilişkin tutanak Kaza Raporunun ekinde verilecektir,
- Kazanın hemen sonrasında alınacak önlemler ve kazanın tekrarlanmaması için alınması gereken önlemler ayrı ayrı belirtilecektir,
- Kaza tutanağının mümkünse, bizzat kazaya uğrayan personel tarafından doldurulması sağlanacaktır. Bunun mümkün olmadığı durumlarda, rapor içinde belirtilen tanıklar içinden seçilen bir personel, kaza tanığının olmaması halinde ise işveren, işveren vekillerinin bu bölümü kendi el yazıları ile doldurmaları talep edilecektir,
- Hazırlanan rapor İSG Uzmanı, İşyeri Hekimi, İşveren/İşveren vekili tarafından imzalanmalıdır,
- Hazırlanan Kaza Raporunun ekinde aşağıda belirtilen evrakların bulunması sağlanacaktır;
 - ✓ KKD Teslim Tutanağı,
 - ✓ Kaza tarihine kadar verilen eğitimlere ilişkin katılım formları ve sertifikalar,
 - ✓ Oryantasyon eğitim formu,
 - ✓ Mesleki yeterliliğe ilişkin sertifika, diplomalar,
 - ✓ İşe uygunluğu gösterir Sağlık Raporu,
 - ✓ Fazla çalışma onay formu (Kazanın mesai saatleri dışında gerçekleşmesi halinde),
 - ✓ Olması Halinde kaza öncesi hazırlanmış ihtar yazıları (Kazaya neden olan hususla ilgili ise),
 - ✓ İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda düzenlenmiş tutanaklar,

- ✓ SGK iş kazası bildirim tutanağı,
- ✓ Kaza sonrası temin edilen sağlık raporu,
- ✓ Hekim tarafından düzenlenmiş iş göremezlik raporu,
- ✓ Sigortalı işe girişbildirgesi,
- ✓ Kaza tarihinden önceki 4 aya ait ücret hesap pusulaları,
- ✓ İşçi çizelgesi (içerik http://www.alomaliye.com/bilgi_isci_cizelgeleri.htm)

İş kazalarının ne kadar önlem alınıralsa alınsın yaşanabileceği unutulmamalıdır. Kaza esnasında ve sonrasında soğukkanlı hareket edilmesi hem kazazede hem de işletme için önemlidir. Bu nedenle İŞ KAZALARI/YARALI KURTARMA tatbikatlarının 6 ayda bir ciddiyetle gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Kaza sonrası önlemler; acil olarak gerçekleştirilmesi gereken düzeltmeler ve kazaya neden olan KÖK nedenin ortadan kaldırılmasına yönelik düzeltmeler şeklinde iki ayrı kategoride değerlendirilmelidir. İş kazası sonrası kazaya neden olan unsurların, tekrarlanmayacak şekilde ortadan kaldırılması esastır.

5.27.1. Kaza Sonrası Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Yaralıyı hastaneye götüren kişiler; hastanede ifadelerinin alınması halinde kulaktan dolma, eksikve yanlış anlaşılabilir ifadelerden uzak durmaları, sadece olaya şahit olan tanıkların, yorum yapmadan gördüklerini anlatmaları hususunda uyarılacaktır
- Teftiş aşamasında, olay yerine gelen müfettişlere kolaylık sağlanması için sahada gereken düzenlemeler yapılacak, kazazedeye ilişkin her türlü bilgi ve belge hazırda bulundurulacaktır. Müfettiştarafındantalepedilenbilgivebelgelereerişimsüresininönemarzettiğiunutulmamalıdır
- SGK kaza bildiriminin kaza tarihi itibari ile azami 3 gün içinde yapılacaktır. (Vizite kağıdı ile birlikte),
- Olması halinde kazaya neden olan makine ve ekipmanın kontrol raporları ile düzenli bakım kartları da incelemeler için kaza raporu ekinde tutulacaktır,
- Kaza Raporu ekinde tutulan evrakların tamamı kopya olacaktır. Ancak müfettişlerin talep etmesi halindeorijinal evraklara kısa sürede erişim sağlanması için gereken hazırlık yapılacaktır,

- Kaza sonrası ölüm ya da ciddi yaralanma durumu söz konusu ise derhal polis/jandarma bilgilendirilecektir. Kolluk kuvvetlerinin olay mahalline erişimine kadar İş Güvenliği Uzmanında sahaya gelmesi için gayret sarf edilecektir.

5.28 Aylık Raporlar

Sahadaki İSG çalışmaları için aylık rapor oluşturulacaktır. Söz konusu raporlar bilgisayar ortamında tutulacak, muhafaza edilecek ve İşveren'e düzenli olarak sunulacaktır.